

Správa o činnosti zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva za rok 2012

Úvod

Správa o činnosti zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu (ďalej len „zástupca“) za rok 2012 sa predkladá na základe Štatútu zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) č. 543/2005 z 13. júla 2005 a ktorý zástupcovi ukladá každoročne, najneskôr do konca marca, vypracovať správu o činnosti za uplynulý rok a predložiť ju na rokovanie vlády. Predkladaná správa nadväzuje na správu za rok 2011 a je spracovaná podľa stavu k 31. decembru 2012.

I. Činnosť zástupcu

V roku 2012 funkciu zástupcu vykonávala JUDr. Marica Pirošíková (ďalej len „zástupkyňa“). Funkciu spoluzástupkyne vykonávala JUDr. Miroslava Bálintová a následne JUDr. Kristína Čahojová. Zástupkyňa v súlade so Štatútom zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „štatút“) zastupovala Slovenskú republiku v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „Súd“). V rámci uvedeného najmä:

- vypracúvala oficiálne stanoviská k prijateľnosti a podstate sťažností podaných proti Slovenskej republike (pravidlá 54 a 54A Rokovacieho poriadku Súdu);
- predkladala na vyžiadanie Súdu ďalšie stanoviská, stanoviská k vyjadreniam sťažovateľov k stanoviskám vlády k prijateľnosti a podstate sťažností, vyjadrenia k ďalším podaniam sťažovateľov a k dokumentom a dôkazom, ktoré Súdu sťažovatelia zaslali (pravidlá 54 a 59 Rokovacieho poriadku Súdu);
- vyjadrovala sa na základe výziev Súdu k spravodlivému zadosťučineniu požadovanému sťažovateľmi (pravidlo 60 Rokovacieho poriadku Súdu);
- zaujímala v súlade s článkom II. ods. 1 písm. b) štatútu, po vyjadrení ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“), stanovisko k možnosti uzavretia zmieri a k ponuke tajomníka príslušnej komory Súdu pôsobiť vo funkcii sprostredkovateľa pri rokovaní o zmieri (pravidlo 62 Rokovacieho poriadku Súdu);
- podávala na vyžiadanie alebo z vlastnej iniciatívy príslušným orgánom Rady Európy (ďalej len „RE“) informácie o vývoji právneho poriadku Slovenskej republiky v oblasti ochrany ľudských práv a slobôd;
- Výboru ministrov RE (ďalej len „VM RE“) podávala správy o individuálnych a všeobecných opatreniach prijatých v Slovenskej republike v súvislosti s výkonom rozsudkov Súdu a pripravovala podklady pre prijatie záverečných rezolúcií VM RE o ukončení sledovania výkonu rozsudkov;

- vypracúvala materiály na rokovanie vlády o najzávažnejších otázkach týkajúcich sa uzavretia zmluvy alebo realizácie opatrení v rámci výkonu rozsudkov Súdu, o ktorých na návrh ministra spravodlivosti rozhodovala vláda;
- predkladala Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „MS SR“) návrhy na legislatívne zmeny právneho poriadku Slovenskej republiky, ktorých potreba vyplynula z rozhodovacej činnosti Súdu a spolupracovala pri príprave legislatívnych riešení vzniknutých problémov;
- pôsobila ako členka Komisie pre rekonštrukciu Občianskeho súdneho poriadku;
- zúčastnila sa na 1. zasadnutí Skupiny expertov pre reformu Súdu (16. – 20. január 2012, Štrasburg, Francúzsko), ako expert Rady Európy prednášala na dvoch seminároch o účinných prostriedkoch nápravy vo vzťahu k neprimeranej dĺžke súdnych konaní a konaní o výkon rozhodnutia (26. – 28. marec 2012 a 13. – 15. jún 2012, Kišiov, Moldavsko) a na Okrúhlym stole na tému: „*Neprimeraná dĺžka konania – ako vyriešiť systematický problém a zabrániť prílivu opakovaných sťažností na Súd*“ (8. – 9. november 2012, Antalya, Turecko), predsedala prvej časti Tretieho stretnutia zástupcov vlád pred Súdom (23. – 25. máj 2012, Dubrovnik, Chorvátsko), zúčastnila sa a s oficiálnym prejavom vystúpila ako vedúca slovenskej delegácie na Konferencii o budúcnosti Súdu (18. – 20. apríl 2012, Brighton, Veľká Británia).

Hlavná činnosť zástupkyne bola však aj v roku 2012 zameraná na prípravu oficiálnych stanovísk k prijateľnosti a podstate sťažností proti Slovenskej republike, ktoré Súd notifikoval vláde.

V roku 2012 zástupkyňa predložila Súdu v rámci písomného konania spolu 90 oficiálnych stanovísk k prijateľnosti a podstate sťažností, dodatočných stanovísk a vyjadrení k nárokom sťažovateľov na spravodlivé zadosťučinenie. Na vyžiadanie Súdu alebo z vlastnej iniciatívy boli Súdu zasielané ďalšie písomné podania. Pri vypracúvaní stanovísk a ďalších podaní sa vychádzalo z podrobnej analýzy skutkového stavu každého jednotlivého prípadu, podkladov od dotknutých vnútroštátnych orgánov, z príslušných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a z relevantnej judikatúry Súdu k príslušným článkom Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) a jeho protokolov.

Pri vypracúvaní stanovísk a ďalších podaní bola zástupkyňa v pravidelnom pracovnom kontakte s dotknutými súdmi, orgánmi činnými v trestnom konaní, príslušnými odbormi a sekciami MS SR a ďalšími orgánmi verejnej moci.

Vychádzajúc z príslušných odporúčaní VM RE zástupkyňa zabezpečovala aj mnohé úlohy, ktoré súvisia s implementáciou rozsudkov Súdu v podmienkach Slovenskej republiky.

Zástupkyňa sa zúčastnila v Štrasburgu slávnostnej ceremónie pri príležitosti oficiálneho otvorenia súdneho roku 2012. Zástupkyňa a pracovníci kancelárie zástupcu sa zúčastňovali aj na zasadnutiach VDM RE a na bilaterálnych rokovaníach so sekretariátom RE, s cieľom zabezpečiť riadny a rýchly výkon rozsudkov Súdu vyhlásených proti Slovenskej republike.

V roku 2012 sa zástupkyňa významnou mierou podieľala na organizovaní odborných seminárov a prednášok pre sudcov, prokurátorov, vyšších súdnych úradníkov a advokátov. Seminára boli zamerané najmä na praktické aspekty uplatňovania Dohovoru v právnom

poriadku Slovenskej republiky. V rámci cyklického vzdelávania sudcov a prokurátorov sa v roku 2012 *inter alia* uskutočnila séria regionálnych seminárov s názvom „Najnovšia judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva a jej dôsledky na rozhodovaciu činnosť vnútroštátnych súdov“. Všetky boli lektorované zástupkyňou a organizované osobitne pre civilných a osobitne pre trestných sudcov a prokurátorov. Počas seminárov riešili účastníci prípadové štúdie, v rámci ktorých boli oboznámení s aktuálnymi rozsudkami vyhlásenými proti Slovenskej republike s tým, že Súdom vytvorené štandardy musia v súlade s článkom 154c ústavy zohľadniť vo svojej rozhodovacej činnosti. Celkovo sa uskutočnilo 12 jednodňových podujatí (31. januára 2012 v Pezinku, 6. februára 2012 v Banskej Bystrici, 7. februára 2012 v Banskej Bystrici, 8. marca 2012 v Pezinku, 15. marca 2012 v Košiciach, 16. marca 2012 v Košiciach, 13. septembra 2012 v Košiciach, 1. októbra 2012 v Banskej Bystrici, 2. októbra 2012 v Banskej Bystrici, 18. októbra 2012 v Košiciach, 25. októbra 2012 v Pezinku, 6. novembra 2012 v Pezinku). Na podujatí každý účastník získal bezplatne knižnú publikáciu „*ĽUDSKÉ PRÁVA - Vybrané rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a súdov Európskych spoločenstiev*“ (autori: Pirošíková, Siman a kol.). Publikácia poskytuje vybrané významné rozhodnutia Súdu, ktoré sa týkajú Slovenskej republiky a významné rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie týkajúce sa ľudských práv. Rozhodnutia sú systematicky usporiadané podľa jednotlivých práv zaručených Dohovorom. V publikácii sú obsiahnuté tie časti rozhodnutí, v ktorých sa Súd zaoberal tým, či došlo k porušeniu konkrétneho ľudského práva alebo slobody. Obsahom knihy sú i prílohy - Dohovor v znení Protokolu č. 14 a Charta základných práv Európskej únie. Celkovo má rozsah 726 strán.

Pokiaľ ide o vzdelávanie prokurátorov, v dňoch 7. – 9. októbra 2012 sa uskutočnil seminár s názvom „*Ochrana ľudských práv v prípravnom konaní*“ určený prokurátorom. Lektormi boli okrem predstaviteľov slovenskej a českej prokuratúry aj sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), zástupkyňa Slovenskej republiky pred Súdom a zástupca vládneho splnomocnenca pre zastupovanie Českej republiky pred týmto medzinárodným súdnym orgánom. Účastníci boli okrem iného oboznámení s obsahom rozsudkov Súdu významných z hľadiska práva na osobnú slobodu a bezpečnosť, práva na spravodlivé súdne konanie a práv poškodenej osoby v trestnom konaní, ktoré Súd vyvodil z jednotlivých článkov Dohovoru. Všetky príspevky boli uverejnené v Informačnom spravodajcovi špeciál Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, ktorý bol distribuovaný na všetky prokuratúry.

Vzhľadom na stále vysoký počet sťažností zasielaných Súdu, ktoré zjavne nespĺňajú podmienky prijateľnosti, zástupkyňa, prípadne pracovníčky jej kancelárie, prednášali o konaní pred Súdom a podmienkach prijateľnosti sťažností na seminári advokátov (8. jún 2012) a seminároch advokátskych koncipientov (28. septembra 2012, 19. októbra 2012, 9. novembra 2012).

Aj v roku 2012 pracovníci kancelárie zástupcu publikovali v *Justičnej revue* pre potreby právnej praxe slovenské preklady rozsudkov a vybraných rozhodnutí Súdu, týkajúcich sa sťažností podaných proti Slovenskej republike.

II. Prehľad štatistických údajov

a) všeobecne

Podľa štatistických údajov Súdu (*Survey of Activities*) bol vývoj vo vybavovaní sťažností týkajúcich sa Slovenskej republiky nasledujúci:

<i>sťažnosti proti Slovenskej republike</i>	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
sťažnosti pridelené na preskúmanie príslušnému orgánu (výboru alebo komore)	284	343	406	349	403	444	486	347	488	569	568	553	531
neprijaté alebo vyčiarknuté sťažnosti bez notifikácie vláde	102	159	366	277	353	287	130	286	459	357	664	694	1079
sťažnosti notifikované vláde	42	12	39	9	62	59	64	59	67	42	129	96	43
rozsudky (okrem rozsudkov o zmieri a o vyčiarknutí sťažností)	3	5	4	19	13	29	34	23	13	39	40	21	23
rozhodnutia o neprijateľnosti sťažností (vyhlásené po predložení stanovísk strán)	1	13	17	14	5	6	13	9	3	9	20	15	10
rozhodnutia, príp. rozsudky o zmieri	3	3	3	8	1	11	4	24	12	10	44	29	9
rozhodnutia o vyčiarknutí sťažnosti na základe jednostranného uznania porušenia zo strany vlády	-	-	-	-	-	-	-	9	5	4	12	2	3

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že v porovnaní s rokom 2011 bol približne rovnaký počet sťažností pridelený na preskúmanie príslušnému orgánu, t. j. výboru alebo komore (531 sťažností v roku 2012 oproti 553 sťažnostiam v roku 2011). Počet sťažností, ktoré Súd neprijal alebo vyčiarkol zo svojho zoznamu bez toho, aby sťažnosť notifikoval vláde, sa výrazne zvýšil (1079 sťažností v roku 2012 oproti 694 sťažnostiam v roku 2011). Vláde bolo v roku 2012 notifikovaných 43 sťažností, čo predstavuje výrazný pokles oproti rokom 2011 a 2010 (96 a 129 sťažností).

Zo sťažností, ktoré boli notifikované vláde, Súd v uplynulom roku rozhodol celkovo 46 prípadov. Z uvedeného počtu Súd v 2 prípadoch vyhlásil rozsudky výlučne v prospech Slovenskej republiky, v 21 prípadoch konštatoval porušenie niektorého z článkov Dohovoru zo strany Slovenskej republiky (v roku 2011 to bolo v 19 prípadoch), v 10 prípadoch Súd sťažnosti vyhlásil ako celok za neprijateľné, v 9 prípadoch Súd rozhodol o schválení zmiery dosiahnutého medzi stranami, v 1 prípade rozhodol o vyčiarknutí sťažnosti zo zoznamu svojich prípadov z dôvodu, že sťažovateľ nereagoval na opakované výzvy Súdu na predloženie stanoviska a v 3 prípadoch Súd vyčiarkol sťažnosti zo zoznamu na základe jednostrannej deklarácie vlády (pozri nižšie).

b) rozsudky a rozhodnutia v roku 2012

Súd v roku 2012 z celkovo 46 rozhodnutí v 21 prípadoch rozhodol rozsudkom v neprospech Slovenskej republiky, t. j. konštatoval porušenie aspoň jedného z práv zaručených Dohovorom alebo jeho protokolmi. V dvoch prípadoch rozhodol výlučne v prospech Slovenskej republiky, pričom v prvom z týchto prípadov konštatoval neporušenie článku 11 Dohovoru posudzovaného v spojení s článkom 10 Dohovoru a v jednom prípade konštatoval neporušenie článku 6 Dohovoru zaručujúceho právo na spravodlivé súdne konanie. V 4 prípadoch Súd konštatoval porušenie článku 3 Dohovoru (zákaz mučenia), v 2 prípadoch konštatoval porušenie článku 5 Dohovoru (právo na osobnú slobodu a bezpečnosť), v 2 prípadoch porušenie článku 8 Dohovoru (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života), v 1 prípade porušenie článku 34 Dohovoru, 15-krát rozhodol o porušení článku 6 Dohovoru (právo na spravodlivé súdne konanie), a to konkrétne v 10 prípadoch konštatoval porušenie práva na prerokovanie vecí v primeranej lehote, v 2 prípadoch konštatoval porušenie práva na spravodlivé súdne konanie a v 3 prípadoch porušenie práva na prístup k súdu. Napokon v 3 prípadoch rozhodol o porušení článku 13 Dohovoru (právo na účinný vnútroštátny prostriedok nápravy) a v jednom o neporušení tohto článku.

Rozsudky	počet
rozsudky vyhlásené v roku 2012	23
rozsudky výlučne v prospech sťažovateľa	10
rozsudky výlučne v prospech vlády	2
uznané čiastkové námietky sťažovateľov, t. j. výroky Súdu o porušení práv (výroky v prospech sťažovateľov)	28
neuznané čiastkové námietky sťažovateľov – výroky Súdu o neprijateľnosti sťažnosti alebo o neporušení práv (výroky v prospech vlády)	29

Z uvedenej tabuľky je zrejmé, že Súd zamietol vyšší počet námietok sťažovateľov (29), ako uznal (28).

Rozsudky Súdu, vyhlásené od 1. januára 2012 do 31. decembra 2012:

Č.	Sťažnosť	Meno	Namietaný článok Dohovoru alebo protokolu Predmet súdneho konania	Rozsudok Spravodlivé zadosťučinenie	Stav vykonania rozsudku (k 28. februáru 2013)
1	66882/09	Jozef Masár	D-6/1, D -6/3 prieťahy v trestnom konaní, svojvoľné vznesenie obvinenia	rozsudok z 3.5.2012 porušenie D-6/1 2 500 EUR - NU 750 EUR – T	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
2	33809/08	Mustapha Labsi	D-3, D-13, D-34 zákaz mučenia a zlého a neľudského zaobchádzania v kontexte administratívneho vyhostenia sťažovateľa do Alžíriska a absencia účinného prostriedku nápravy, porušenie práva na individuálnu sťažnosť	rozsudok z 15.5.2012 porušenie D-3, D-13, D-34 15 000 EUR – NU 2 500 EUR – T	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
3	11686/10	Peter Laduna	D-6/1, D-13 údajná nespravodlivosť a prieťahy v troch občianskoprávných konaniach (o náhradu škody proti KR PZ v Nitre, o náhradu škody proti správe väznice a o zaplatenie peňažnej sumy), absencia účinného prostriedku nápravy	rozsudok z 31.5.2012 porušenie D-6/1 6 800 EUR – NU 30 EUR – T	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
4	15702/10	TNS, s.r.o.	D-6/1 prieťahy v konaní o zaplatenie peňažnej sumy	rozsudok z 31.5.2012 porušenie D-6/1 3 000 EUR– NU 1 000 EUR – T	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku

Č.	Sťažnosť	Meno	Namietaný článok Dohovoru alebo protokolu Predmet súdneho konania	Rozsudok Spravidlivé zadosťučinenie	Stav vykonania rozsudku (k 28. februáru 2013)
5	20986/10	Jaroslav Franc	D-6/1 prieťahy v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov	rozsudok z 31.5.2012 porušenie D-6/1 2 500 EUR – NU 750 EUR – T	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
6	29518/10	N.B.	D-3, D-8, D-12, D-13, D-14 neľudské a ponižujúce zaobchádzanie, právo na súkromný a rodinný život, právo na založenie rodiny, absencia účinného prostriedku nápravy, diskriminácia	rozsudok z 12.6.2012 porušenie D-3 (v jeho hmotnej časti), D-8 neporušenie D-3 (v jeho procesnej časti) 25 000 EUR – NU 5 000 EUR – T	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
7	40437/07	Ioan Kornelij Komanický (č. 6)	D-6/1, D-13 prieťahy v konaní o ochranu vlastníckeho práva k nehnutelnosti, absencia účinného prostriedku nápravy	rozsudok z 12.6.2012 porušenie D-6/1, D-13 v spojení s D-6/1 3 000 EUR – NU	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
8	13624/03	Ján Koky a ďalší	D-3, D-8, D-13, D-14, 1P-1 neľudské a ponižujúce zaobchádzanie, právo na súkromný a rodinný život, diskriminácia, absencia účinného prostriedku nápravy, právo na ochranu majetku	rozsudok z 12.6.2012 porušenie D-3 (v jeho procesnej časti) 55 000 EUR – NU	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
9	30189/07	Ondrej Ištván a Kristína Ištvánová	D-6/1, D-13 prieťahy v konaní o vrátenie daru, absencia účinného prostriedku nápravy	rozsudok z 12.6.2012 porušenie D-6/1, D-13 v spojení s D-6/1 3 250 EUR – NU	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
10	36931/08	Oliver Varga a Barnabáš Varga	D-6/1 údajná nespravodlivosť reštitučného konania o nároku na vrátenie pozemku	rozsudok z 10.7.2012 neporušenie D-6/1	skončené
11	25416/07	Róbert Winkler	D-5/1 nezákonnosť väzby v kontexte absencie formálneho rozhodnutia súdu o väzbe	rozsudok zo 17.7.2012 porušenie D-5/1 8 000 EUR – NU	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
12	44482/09	Ján Maxian a Iveta Maxianová	D-6/1 prieťahy v konaní o zaplatenie peňažnej sumy	rozsudok z 24.7.2012 porušenie D-6/1 6 000 EUR – NU 2 000 EUR – T	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
13	59102/08	Alena Vojtěchová	D-6/1 údajná nespravodlivosť konania o privolenie k výpovedi z nájmu	rozsudok z 25.9.2012 porušenie D-6/1 3 000 EUR – NU 1 400 EUR – T	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
14	39912/09	Natália Ferenčíková a Jessica Júlia Ferenčíková	D-6/1, D-13 právo na prístup k súdu v konaní o návrhu na určenie výživného, absencia účinného prostriedku nápravy	rozsudok z 25.9.2012 porušenie D-6/1 4 000 EUR – NU 2 000 EUR – T	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
15	11828/08	Odborový zväz polície v Slovenskej republike a ďalší	D-10, D-11 právo na slobodu prejavu a právo na slobodu združovania a zhromažďovania	rozsudok z 25.9.2012 neporušenie D-10, D-11	sťažovatelia požiadali o predloženie prípady veľkej komore
16	13439/10	Peter Laduna (č. 2)	D-6/1 prieťahy v dvoch konaniach na ochranu osobnosti	rozsudok z 2.10.2012 porušenie D-6/1 6 600 EUR – NU 100 EUR – T	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
17	209/10	Ondrej Tresa	D-6/1 prieťahy v konaní o odstránenie neoprávnenej stavby	rozsudok z 2.10.2012 porušenie D-6/1 8 300 EUR – NU 1 135 EUR – T	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
18	3817/07	František Piskura (č. 2)	D-6/1, D-13, D-14, 1P-1, D-1 prieťahy v konkurznom konaní a konaní o náhrade škody, absencia účinného prostriedku nápravy, diskriminácia, právo na ochranu majetku, záväzok dodržiavať ľudské práva	rozsudok z 16.10.2012 porušenie D-6/1 5 200 EUR – NU	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku

Č.	Sťažnosť	Meno	Namietaný článok Dohovoru alebo protokolu Predmet súdneho konania	Rozsudok Spravodlivé zadosťučinenie	Stav vykonania rozsudku (k 28. februáru 2013)
19	21463/08	Peter Majchrák	D-6/1, D-13, D-14, 12P-1 právo na prístup k súdu v konaní pred ústavným súdom, nespravodlivosť konania o zaplatenie zmluvnej pokuty, diskriminácia, absencia účinného prostriedku nápravy	rozsudok z 23.10.2012 porušenie D-6/1 7 800 EUR – NU	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
20	14325/08	Imrich Zborovský a František Zborovský	D-6/1, D-13, D-14, D-17 a D-18, 1P-1 právo na prístup k súdu, absencia účinného prostriedku nápravy, diskriminácia, právo na ochranu majetku, zákaz zneužitia práv, hranice použitia obmedzení výkonu práv	rozsudok z 23.10.2012 porušenie D-6/1 3 250 EUR – NU	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
21	15966/04	I.G., M.K. a R.H.	D-3, D-8, D-12, D-13, D-14 neľudské a ponižujúce zaobchádzanie, právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, právo na založenie rodiny, absencia účinného prostriedku nápravy, diskriminácia	rozsudok z 13.11.2012 porušenie D-3, D-8 neporušenie D-13 28 500 EUR a 27 000 EUR – NU 4 000 – T	sťažovateľky požiadali o predloženie prípadu veľkej komore
22	58688/11	Štefan Harabin	D-6/1, D-6/2, D-10, D-13, D-14, 1P-1 prístup k súdu, prezumpcia nevinu, sloboda prejavu, absencia účinného prostriedku nápravy, diskriminácia, právo na ochranu majetku	rozsudok z 20.11.2012 porušenie D-6/1 3 000 EUR – NU 500 EUR – T	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku
23	5515/09	Matej Horváth	D-5/3, D-5/4 dĺžka a zákonnosť väzby, právo na urýchlenosť preskúmania zákonnosti väzby	rozsudok z 27.11.2012 porušenie D-5/4 4 200 EUR – NU	dohľad VM RE nad výkonom rozsudku

D-x/y = článok x odsek y Dohovoru
yP-x = článok x Protokolu č. y
NU = nemajetková ujma
MU = majetková škoda
T = trovy konania

Podrobnosti o jednotlivých rozsudkoch sú uvedené v prílohe č. 1.

Rozsudky vyhlásené sedemčlennou komorou Súdu vo všetkých prípadoch, s výnimkou tých, v ktorých niektorá zo strán požiadala o predloženie prípadu veľkej komore Súdu, nadobudli právoplatnosť v zmysle článku 44 ods. 2 Dohovoru uplynutím troch mesiacov odo dňa ich oznámenia stranám, pričom za oznámenie sa považuje zverejnenie rozsudku na internetovej stránke Súdu. Vzhľadom na nadobudnutie účinnosti Protokolu č. 14 sa vyskytli aj rozsudky vyhlásené trojčlenným výborom, ktoré nadobudli právoplatnosť dňom ich oznámenia stranám, pričom za oznámenie sa považuje zverejnenie rozsudku na internetovej stránke Súdu. V roku 2012 zástupkyňa päťkrát žiadala o predloženie veci veľkej komore Súdu podľa článku 43 Dohovoru a pravidiel 50 Rokovacieho poriadku Súdu.

V 9 prípadoch Súd rozhodnutím vzal na vedomie zmier medzi sťažovateľmi a vládou po tom, ako sa uistil, že dosiahnutý zmier je založený na rešpektovaní ľudských práv tak, ako je to definované v Dohovore a jeho protokoloch. Zároveň rozhodol o vyčiarknutí sťažností zo svojho zoznamu prípadov.

Rozhodnutia Súdu o zmieri, prijaté od 1. januára 2012 do 31. decembra 2012:

Č.	Sťažnosť	Meno	Namietaný článok Dohovoru alebo protokolu Predmet súdneho konania	Rozhodnutie Spravodlivé zadosťučinenie
1	51066/09	Jozef Mati a ďalší	D-6/1, D-13 prieťahy v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti	rozhodnutie z 10.01.2012 5 x 6 000 EUR
2	27780/10	Eleonóra Čapčíková	D-6/1, 1P-1 prieťahy v konaní o zrušenie podielového spoluvlastníctva	rozhodnutie zo 06.03.2012 2 500 EUR
3	22973/10	Andrej Hrebík a Ľuboš Hrebík	D-6/1, D-13 prieťahy v konaní o vyrovnanie dedičských podielov	rozhodnutie z 27.03.2012 2 x 8 500 EUR
4	2489/10	Mária Kováčová	D-6/1 prieťahy v konaní o zaplatenie nájomného	rozhodnutie z 03.07.2012 7 100 EUR
5	69583/10	Margita Klinovská	D-6/1 prieťahy v konaní o zaplatenie peňažnej sumy	rozhodnutie z 10.07.2012 900 EUR
6	7349/11	Peter Jurkovič	D-6/1 neprimeraná dĺžka konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov	rozhodnutie z 02.10.2012 7 000 EUR
7	75265/11	Mária Filipová	D-6/1 neprimeraná dĺžka konania o náhradu škody v dôsledku choroby z povolania	rozhodnutie zo 06.11.2012 7 600 EUR
8	17996/11	Jaroslav Karšay	D-6/1 prieťahy v konaní o zaplatenie sumy	rozhodnutie z 11.12.2012 8 300 EUR
9	29110/10	Viera Lišková	D-6/1 prieťahy v konaní o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a vypratanie nehnuteľnosti	rozhodnutie z 11.12.2012 3 300 EUR

V rozhodovacej činnosti Súdu existuje inštitút tzv. rozhodnutia na základe jednostrannej deklarácie dotknutej zmluvnej strany Dohovoru (napr. *Tahsin Acar proti Turecku*, [VK], č. 26307/95, ods. 75-77, ECHR 2003-VI, *Meriakri proti Moldavsku* (vyčiarknutie), č. 53487/99, 1. marca 2005, *Swedish Transport Workes Union proti Švédsku*, (vyčiarknutie), č. 53507/99, 18. júla 2006 a *Van Houten proti Holandsku* (vyčiarknutie), č. 25149/03, ECHR 2005-IX). Ide o prípady, v ktorých je dotknutá vláda pripravená uzavrieť zmier za podmienok navrhnutých Súdom, avšak sťažovateľ s uzavretím zmiernu nesúhlasí. Za predpokladu, že vláda jednostranne deklaruje, že uznáva porušenie práv sťažovateľa a je pripravená zaplatiť mu spravodlivé zadosťučinenie, Súd môže, ak je presvedčený, že dodržiavanie ľudských práv zaručených Dohovorom a jeho protokolmi nevyžaduje, aby sa pokračovalo v posudzovaní predmetnej sťažnosti, vziať na vedomie podmienky deklarácie dotknutej vlády a formu zabezpečenia dodržania v nej uvedených záväzkov a rozhodnúť o vyčiarknutí sťažnosti zo zoznamu svojich prípadov v súlade s článkom 37 ods. 1 písm. c) Dohovoru (t. j. z dôvodu, že okolnosti vedú k záveru, že pre akýkoľvek iný dôvod zistený Súdom nie je potrebné pokračovať v posudzovaní sťažnosti). Zástupkyňa tento postup začala využívať už v roku 2007. V ďalších rokoch v tejto praxi pokračovala a v roku 2012 Súd takto vo vzťahu k Slovenskej republike rozhodol v 3 prípadoch. Zástupkyňa upozorňuje sťažovateľov, že v prípade ak navrhne zmier, ktorý odmietnu, sa suma uvedená v jednostrannej deklarácii vlády v súlade s aktuálnou judikatúrou Súdu znižuje oproti sume navrhnutej v deklarácii o 10 %.

Rozhodnutia Súdu o vyčiarknutí sťažnosti *inter alia* na základe jednostrannej deklarácie vlády, prijaté od 1. januára 2012 do 31. decembra 2012:

Sťažnosť	Meno	Namietaný článok Dohovoru alebo Protokolu Predmet súdneho konania	Rozhodnutie Spravodlivé zadosťučinenie
61873/09	Marián Slovák	D-6/1 prieťahy v konaní o určenie kvalifikačnej atestačnej skúšky	rozhodnutie zo 06.03.2012 10 000 EUR
2514/10	Kredit Slovakia Plus, s.r.o.	D-6/1 prieťahy v konaní o náhradu škody	rozhodnutie zo 06.03.2012 1 400 EUR
39026/10	Ladislav Filka	D-6/1 prieťahy v dedičskom konaní	rozhodnutie z 10.05.2012 1 500 EUR

29632/06	Ivan Matušik	D-6/1, D-13, 1P-1 porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v konaní o konkurze, absencia účinného prostriedku nápravy a právo na ochranu majetku	rozhodnutie z 11.12.2012, vyčiarknutie sťažnosti zo zoznamu prípadov - sťažovateľ nereagoval na opakované výzvy Súdu na predloženie stanoviska
----------	--------------	---	--

V ďalších 10 prípadoch Súd rozhodol v prospech Slovenskej republiky rozhodnutím o neprijateľnosti sťažnosti po tom, ako sa k notifikovaným sťažnostiam vyjadrila vláda a sťažovateľ.

Rozhodnutia, ktorými boli sťažnosti vyhlásené za neprijateľné po notifikácii vláde od 1. januára 2012 do 31. decembra 2012:

Č.	Sťažnosť	Meno	Namietaný článok Dohovoru alebo protokolu Predmet súdneho konania	Rozhodnutie
1	45383/07	Ludovít Puky	D-2, D-13, D-14 v spojitosti s D-2 právo na život, absencia účinného prostriedku nápravy v trestnom konaní a zákaz diskriminácie	rozhodnutie zo 14.02.2012, sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
2	50929/08	Pierre Wakil	D-5/4 absencia urýchleného rozhodnutia o žiadosti o prepustenie z väzby	rozhodnutie z 29.05.2012, sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
3	50645/08 a 23 ďalších sťažností	Lawyer Partners, a.s.	D-6/1 porušenie práva na prístup k súdu v súvislosti s podaním návrhu elektronickou formou	rozhodnutie z 25.09.2012, sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
4	59968/09	M.T. a S.T.	D-3 a D-8 v spojení s D-13 neľudské a ponižujúce zaobchádzanie, právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života v kontexte oslobodenia obvineného spod obžaloby v trestnom konaní pre trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby, absencia účinného prostriedku nápravy, Súd rozhodol, že bude posudzovať porušenie článku D-8 a D-13	rozhodnutie z 25.09.2012, sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
5	53246/08	Lesoochránárske zoskupenie VLK	D-6/1, D-8, D-11, D-13 porušenie práva na prístup k súdu, právo na priaznivé životné prostredie, ktoré je súčasťou práva na rešpektovanie súkromného života, právo na slobodu zhromažďovania a združovania a právo na účinný právny prostriedok nápravy v konaní týkajúcom sa opatrení na záchranu lesov v Tatrách	rozhodnutie z 02.10.2012, sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
6	16502/09	Tobiáš Loyka	D-5/5 právo na odškodnenie za nezákonné obmedzenie osobnej slobody v trestnom konaní	rozhodnutie z 09.10.2012, sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
7	21056/08	Ján Martikán	D-5/5 právo na odškodnenie za nezákonné obmedzenie osobnej slobody v trestnom konaní	rozhodnutie z 09.10.2012, sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
8	23146/09	Marián Neština	D-6/1, D-6/3 odopretie prístupu k vyšetrovaciemu spisu	rozhodnutie zo 16.10.2012, sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
9	57238/00	Herold Tele Media, s.r.o., Ivan Matušik a Günter Schuster	D-6/1, D-13, 1P-1 právo na spravodlivé súdne konanie a neprimeraná dĺžka konkurzného konania, absencia účinného prostriedku nápravy, právo na ochranu majetku	rozhodnutie zo 06.11.2012, sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
10	53807/09	Nadežda Hudecová a ďalší	D-6/1, D-13 právo na prístup k súdu odmietnutím ústavnej sťažnosti a absencia účinného prostriedku nápravy	rozhodnutie z 18.12.2012, sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú

c) predbežné opatrenia v roku 2012

V zmysle pravidla 39 Rokovacieho poriadku Súdu môže komora Súdu alebo v prípade potreby jej predseda na návrh strany alebo inej dotknutej osoby, alebo z vlastného podnetu nariadiť stranám akékoľvek predbežné opatrenie, ktoré považuje za potrebné prijať v záujme strán alebo riadneho priebehu konania.

Veľká časť nariadených predbežných opatrení sa týka vydania alebo vyhostenia cudzincov, ktorí sa pred Súdom sťažujú na porušenie svojich práv podľa článkov 2, 3, 8 alebo 6 Dohovoru a tvrdia, že v štáte, do ktorého by mali byť vydaní alebo vyhostení, im hrozí smrť, zlé zaobchádzanie alebo nespravodlivé trestné konanie prípadne, že vydaním alebo vyhostením stratia kontakt so svojou rodinou nachádzajúcou sa vo vydávajúcom alebo vyhostujúcom štáte.

Vo vzťahu k Slovenskej republike Súd v roku 2012 nariadil jedno predbežné opatrenie, a to vo veci *A.Y.* V troch prípadoch nariadené predbežné opatrenie ostáva stále v platnosti (*Ibragimov a Čentijev a Mohaghegh*).

III. Stav agendy

a) všeobecne – sťažnosti proti Slovenskej republike

Od roku 1993 do konca roku 2012 Súd notifikoval vláde spolu 760 sťažností. V roku 2012 došlo k poklesu počtu notifikovaných nových sťažností vláde oproti roku 2011.

b) nové sťažnosti

Všetky sťažnosti, ktoré boli notifikované vláde v roku 2012, patria do kategórie individuálnych sťažností podľa článku 34 Dohovoru. Žiadna medzištátna sťažnosť podľa článku 33 Dohovoru nebola proti Slovenskej republike podaná a ani Slovenská republika nepodala takúto sťažnosť proti inému zmluvnému štátu Dohovoru.

Prevažná časť notifikovaných sťažností sa týka namietaného porušenia článku 6 ods. 1 Dohovoru (právo na spravodlivé súdne konanie), predovšetkým v súvislosti s neprimeranou dĺžkou súdnych konaní. V niektorých sťažnostiach je namietané aj porušenie práva na prístup k súdu, prípadne porušenie článku 13 Dohovoru (právo na účinný prostriedok nápravy). Notifikované boli aj sťažnosti na to, že väzba sťažovateľov nespĺňala záruky pozbavenia osobnej slobody obsiahnuté v článku 5 Dohovoru (5 prípadov) a na porušenie práva na pokojné užívanie majetku (8 prípadov). Okrem toho boli notifikované dva prípady na porušenie článku 3 Dohovoru (zákaz mučenia), jedna posudzovaná aj v spojitosti s článkom 13 Dohovoru. Ojedinele sa individuálne sťažnosti týkali porušenia článku 8 Dohovoru (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života), článku 10 Dohovoru (právo na slobodu prejavu) a článku 14 Dohovoru (zákaz diskriminácie). Oproti roku 2011 nebola vláde notifikovaná sťažnosť na porušenie článku 11 Dohovoru (sloboda zhromažďovania a združovania), avšak bola notifikovaná jedna sťažnosť, v ktorej sa, okrem iného, namieta porušenie článku 17 Dohovoru (zákaz zneužitia práv) a článku 4 Protokolu č. 7 (právo nebyť opakovane súdený alebo trestaný). Zoznam sťažností sa nachádza v prílohe č. 2.

c) otvorené sťažnosti

Kancelária zástupcu eviduje spolu 117 otvorených prípadov, ktoré sa nachádzajú v rôznych štádiách konania a vybavovania. V 50 prípadoch VM RE dohliada nad výkonom právoplatných rozsudkov alebo rozhodnutí, prijatých vo vzťahu k Slovenskej republike, v 2 prípadoch rozsudok Súdu ešte nenadobudol právoplatnosť a v 65 prípadoch Súd skúma prijateľnosť a podstatu sťažnosti.

d) skončené sťažnosti

Z vyššie uvedeného prehľadu vyplýva, že v roku 2012 bolo skončených 190 prípadov.

e) dohľad VM RE nad výkonom právoplatných rozsudkov Súdu

Aj v roku 2012 boli finančné sumy, ktoré si nárokovali jednotliví sťažovatelia v konaní pred Súdom, mimoriadne vysoké. V priebehu roka 2012 bola sťažovateľom celkovo vyplatená suma 340 517 EUR, z čoho bola suma 72 100 EUR vyplatená v rámci uzavretých zmierov. Prehľad vyplatených súm je uvedený v prílohe č. 3.

V súvislosti s výkonom rozsudkov VM RE sleduje, či boli prijaté všeobecné a individuálne opatrenia nevyhnutné na splnenie rozsudku, pričom berie do úvahy možnosť Slovenskej republiky zvoliť si opatrenia, ktoré v tomto ohľade považuje za najvhodnejšie.

Slovenská republika priebežne informovala VM RE prostredníctvom kancelárie zástupcu a prostredníctvom Stálej misie Slovenskej republiky pri RE o plnení záväzkov vyplývajúcich z rozsudkov, a to vo forme informácií predložených v rámci sledovania výkonu rozsudkov vo VM RE, najmä:

- o vyplatení priznaných súm spravodlivého zadost'učinenia;
- o ďalšom vývoji v prípadoch na vnútroštátnej úrovni;
- o distribúcii rozsudkov Súdu na dotknuté orgány a o zverejnení slovenských prekladov rozsudkov Súdu v odbornom právnickom časopise *Justičná revue* (preklady vyhotovila kancelária zástupcu);
- o uskutočnených a pripravovaných legislatívnych zmenách;
- o zmenách v judikatúre vnútroštátnych súdov;
- o ďalších opatreniach uskutočňovaných v rámci výkonu rozsudkov.

Po tom, ako sa VM RE presvedčí, že Slovenská republika prijala všetky nevyhnutné opatrenia na splnenie rozsudku, prijme záverečnú rezolúciu, v ktorej konštatuje, že úlohy podľa článku 46 ods. 2 Dohovoru boli splnené.

V roku 2012 VM RE ukončil dohľad nad výkonom 175 rozhodnutí proti Slovenskej republike vydaním záverečných rezolúcií, ktorými bolo ukončené sledovanie týchto prípadov. Ide o rezolúcie:

- *CM/ResDH(2012)50*, prijatá na 1136. zasadnutí VDM RE (8. marca 2012) k rozsudku *E.S. a ďalší proti Slovenskej republike* (č. 8227/04), v ktorom Súd skonštatoval porušenie článku 3 Dohovoru (zákaz neľudského a ponižujúceho zaobchádzania) a článku 8 Dohovoru (právo na súkromie) v dôsledku toho, že štátne orgány neprijali v roku 2001 vhodné opatrenia na ochranu sťažovateľiek pred psychickým a fyzickým týraním zo strany ich rodiny;
- *CM/ResDH(2012)51*, prijatá na 1136. zasadnutí VDM RE (8. marca 2012) k rozsudku *DMD Group, a.s. proti Slovenskej republike* (č. 19334/03), v ktorom Súd konštatoval porušenie práva sťažujúcej sa spoločnosti na súd ustanovený zákonom, zaručené

článkom 6 ods. 1 Dohovoru v dôsledku uznesenia predsedu súdu, ktorý si v roku 1999 pridelil prípad s'azujúcej sa spoločnosti a v zároveň o ňom rozhodol v ten istý deň na neverejnom zasadnutí;

- *CM/ResDH(2012)52*, prijatá na 1136. zasadnutí VDM RE (8. marca 2012) k rozsudku *Zubal' proti Slovenskej republike* (č. 44065/06), v ktorom Súd konštatoval porušenie práva na súkromie podľa článku 8 Dohovoru v dôsledku vykonania domovej prehliadky políciou u poškodeného v kontexte trestného konania;
- *CM/ResDH(2012)53*, prijatá na 1136. zasadnutí VDM RE (8. marca 2012) k rozsudku *Lexa proti Slovenskej republike* (č. 34761/03), v ktorom Súd konštatoval porušenie práva s'azovateľa na adekvátne namietanie dôvodov svojej väzby v rozpore s článkom 5 ods. 4 Dohovoru;
- *CM/ResDH(2012)54*, prijatá na 1136. zasadnutí VDM RE (8. marca 2012) k rozsudku *Lawyer Partners, a.s. proti Slovenskej republike* (č. 54252/07), v ktorom Súd konštatoval porušenie práva na prístup k súdu podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru v dôsledku nezaregistrovania elektronicky podaných občianskoprávných žalôb s'azujúcej sa spoločnosti na všeobecné súdy;
- *CM/ResDH(2012)55*, prijatá na 1136. zasadnutí VDM RE (8. marca 2012) k rozsudku *Kvasnica proti Slovenskej republike* (č. 72094/01), v ktorom Súd konštatoval porušenie práva na súkromie podľa článku 8 Dohovoru v dôsledku odpočúvania jeho telefonickej komunikácie v kontexte vyšetrovania finančných aktivít skupiny, ktorej bol s'azovateľ právny zástupcom;
- *CM/ResDH(2012)56*, prijatá na 1136. zasadnutí VDM RE (8. marca 2012) k rozsudku *K.H. a ďalší proti Slovenskej republike* (č. 32881/04), v ktorom Súd konštatoval porušenie práva na súkromie podľa článku 8 Dohovoru v dôsledku odmietnutia zdravotníckeho zariadenia prefotiť s'azovateľkám materiály z ich zdravotnej dokumentácie;
- *CM/ResDH(2012)57*, prijatá na 1136. zasadnutí VDM RE (8. marca 2012) k rozsudku *Hudáková proti Slovenskej republike* (č. 23083/05), v ktorom Súd konštatoval porušenie práva na spravodlivé konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru v dôsledku nedoručenia stanoviska protistrany s'azovateľke najvyšším súdom v dovolacom konaní;
- *CM/ResDH(2012)58*, prijatá na 1136. zasadnutí VDM RE (8. marca 2012) k rozsudku *Hajduová proti Slovenskej republike* (č. 2660/03), v ktorom Súd konštatoval porušenie práva na súkromie podľa článku 8 Dohovoru v dôsledku toho, že štátne orgány neochránili s'azovateľku pred zneužívaním a zastrašovaním zo strany jej manžela;
- *CM/ResDH(2012)59*, prijatá na 1136. zasadnutí VDM RE (8. marca 2012) k rozsudkom *Jakub proti Slovenskej republike* (č. 2015/02), *A.R., spol. s r.o. proti Slovenskej republike* (č. 13960/06), *Baczová proti Slovenskej republike* (č. 18926/07), *Báňas proti Slovenskej republike* (č. 42774/04), *Bartl proti Slovenskej republike* (č. 50360/08), *Berecová proti Slovenskej republike* (č. 31651/06), *Berková proti Slovenskej republike* (č. 67149/01), *Bič proti Slovenskej republike* (č. 23865/03), *Bíro (č. 3) proti Slovenskej republike* (č. 22050/05), *Bíro (č. 4) proti Slovenskej republike* (č. 26456/06), *Bíro (č. 5) proti Slovenskej republike* (č. 45109/06), *Bohucký proti*

Slovenskej republiky (č. 16988/02), Bošková proti Slovenskej republiky (č. 21371/06), Bruňová proti Slovenskej republiky (č. 9401/07), Bublákova proti Slovenskej republiky (č. 17763/07), Bullková proti Slovenskej republiky (č. 35017/03), Čavajda proti Slovenskej republiky (č. 65416/01), Čechová proti Slovenskej republiky (č. 33378/06), Chrapková proti Slovenskej republiky (č. 21806/05), Dobál proti Slovenskej republiky (č. 65422/01), Dudičová proti Slovenskej republiky (č. 15592/03), Ďurech a ďalší proti Slovenskej republiky (č. 42561/04), Dvořáček a Dvořáčková proti Slovenskej republiky (č. 30754/04), Eliáš proti Slovenskej republiky (č. 21326/07), Fekiač a Fekiačová proti Slovenskej republiky (č. 39202/04), Gajdoš proti Slovenskej republiky (č. 19304/04), Gažiková proti Slovenskej republiky (č. 66083/01), Gerstbrein proti Slovenskej republiky (č. 17252/04), Grausová proti Slovenskej republiky (č. 14757/06), Hrobová proti Slovenskej republiky (č. 2010/02), Hudečková proti Slovenskej republiky (č. 16933/03), Ivan proti Slovenskej republiky (č. 49362/06), J.V. a ďalší proti Slovenskej republiky (č. 41523/07), Jakubička a Magyaricsová proti Slovenskej republiky (č. 16126/05), Janík proti Slovenskej republiky (č. 5952/05), Jenčová proti Slovenskej republiky (č. 70798/01), Judt proti Slovenskej republiky (č. 70985/01), Kantorová proti Slovenskej republiky (č. 44286/06), Kaščák proti Slovenskej republiky (č. 280/06), Keszeli proti Slovenskej republiky (č. 34602/03), Keszeli (č. 2) proti Slovenskej republiky (č. 34200/06), Kiš proti Slovenskej republiky (č. 3673/05), Kocianová proti Slovenskej republiky (č. 21692/06), Kocianová (č. 2) proti Slovenskej republiky (č. 45167/06), Komanický (č. 3) proti Slovenskej republiky (č. 72092/01), Komanický (č. 4) proti Slovenskej republiky (č. 70494/01), Komanický (č. 5) proti Slovenskej republiky (č. 37046/03), Komanický (č. 2) proti Slovenskej republiky (č. 56161/00), Komár proti Slovenskej republiky (č. 25951/06), Košícký a ďalší proti Slovenskej republiky (č. 11051/06), Kučera proti Slovenskej republiky (č. 29749/05), Kuril proti Slovenskej republiky (č. 63959/00), Kvasnová proti Slovenskej republiky (č. 67039/01), L.R. proti Slovenskej republiky (č. 52443/99), Ladoméry proti Slovenskej republiky (č. 39783/05), Lubina proti Slovenskej republiky (č. 77688/01), Magura proti Slovenskej republiky (č. 44068/02), Majan proti Slovenskej republiky (č. 8799/04), Majeriková proti Slovenskej republiky (č. 21057/06), Majtas proti Slovenskej republiky (č. 21076/06), Malejčík proti Slovenskej republiky (č. 62187/00), Martikán proti Slovenskej republiky (č. 30036/06), Matia proti Slovenskej republiky (č. 33827/03), Mošať proti Slovenskej republiky (č. 27452/05), Múčková proti Slovenskej republiky (č. 21302/02), Novák proti Slovenskej republiky (č. 1494/05), Obluk proti Slovenskej republiky (č. 69484/01), Orel proti Slovenskej republiky (č. 67035/01), Paldan proti Slovenskej republiky (č. 18968/05), Palgutová proti Slovenskej republiky (č. 9818/02), Petrincová proti Slovenskej republiky (č. 11395/06), Pinter proti Slovenskej republiky (č. 18148/05), Pobijaková proti Slovenskej republiky (č. 45148/06), Preložník proti Slovenskej republiky (č. 54330/00), Radvák a Radváková proti Slovenskej republiky (č. 25657/08), Rapoš proti Slovenskej republiky (č. 25763/02), Rišková proti Slovenskej republiky (č. 58174/00), Rošková proti Slovenskej republiky (č. 36818/06), Rusňáková proti Slovenskej republiky (č. 51071/06), Ščuryová proti Slovenskej republiky (č. 72019/01), Šedý proti Slovenskej republiky (č. 72237/01), Šidlová proti Slovenskej republiky (č. 50224/99), Sika proti Slovenskej republiky (č. 2132/02), Sika (č. 3) proti Slovenskej republiky (č. 26840/02), Sika (č. 4) proti Slovenskej republiky (č. 44508/04), Sika (č. 5) proti Slovenskej republiky (č. 284/06), Sika (č. 6) proti Slovenskej republiky (č. 868/05), Sirotnák proti Slovenskej republiky (č. 30633/06), Skurčák proti Slovenskej republiky (č. 58708/00), Šnegoň proti Slovenskej republiky (č. 23865/02), Softel spol. s r.o. (č. 1)

proti Slovenskej republike (č. 32427/06), *Softel spol. s r.o.* (č. 2) proti Slovenskej republike (č. 32836/06), *Solárová a ďalší* proti Slovenskej republike (č. 77690/01), *Španír* proti Slovenskej republike (č. 39139/05), *Špatka* proti Slovenskej republike (č. 36528/05), *Štefániková* proti Slovenskej republike (č. 23846/02), *Sýkora* proti Slovenskej republike (č. 26077/03), *Szigetiová* proti Slovenskej republike (č. 40047/06), *Teréni* proti Slovenskej republike (č. 77720/01), *Tomláková* proti Slovenskej republike (č. 17709/04), *Turek* proti Slovenskej republike (č. 57986/00), *Urík* proti Slovenskej republike (č. 7408/05), *Vičanová* proti Slovenskej republike (č. 3305/04), *Vozár* proti Slovenskej republike (č. 54826/00), *Vrabec* proti Slovenskej republike (č. 1941/06), *Vujčík* proti Slovenskej republike (č. 67036/01), *Weiss* proti Slovenskej republike (č. 28652/03), *Wolff* proti Slovenskej republike (č. 42356/05), *Zarembová* proti Slovenskej republike (č. 7908/07), *Zongorová* proti Slovenskej republike (č. 28923/06), v ktorých Súd konštatoval *inter alia* porušenie práva na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru;

- *CM/ResDH(2011)137*, prijatá na 1150. zasadnutí VDM RE (26. septembra 2012) k rozhodnutiam o vyčiarknutí sťažnosti na základe zmieru uzavretého medzi vládou Slovenskej republiky a sťažovateľmi vo veciach *Bačo* proti Slovenskej republike (č. 13046/07), *Banyakó* proti Slovenskej republike (č. 32523/07), *Bartl* proti Slovenskej republike (č. 43298/07), *Bartl* proti Slovenskej republike (č. 43795/07), *Bartl* proti Slovenskej republike (č. 45072/09), *Bartl* proti Slovenskej republike (č. 64004/09), *Bod* proti Slovenskej republike (č. 62067/09), *Bodnár* proti Slovenskej republike (č. 52200/07), *Brljevicová* proti Slovenskej republike (č. 29102/09), *Čapčíková* proti Slovenskej republike (č. 27780/10), *DMF, a.s.* proti Slovenskej republike (č. 34320/09), *Drahula* proti Slovenskej republike (č. 32171/10), *Figmiková* proti Slovenskej republike (č. 22573/09), *Franková* proti Slovenskej republike (č. 23292/10), *Frková* proti Slovenskej republike (č. 16691/10), *Gabčová* proti Slovenskej republike (č. 42397/10), *Hammel* proti Slovenskej republike (č. 49236/07), *Harnóc* proti Slovenskej republike (č. 34095/08), *Horváth* proti Slovenskej republike (č. 28942/07), *Hrebík* proti Slovenskej republike (č. 22973/10), *Hrušková* proti Slovenskej republike (č. 47381/08), *Husovský* proti Slovenskej republike (č. 17727/10), *Hutárová* proti Slovenskej republike (č. 12805/10), *Kakaš* proti Slovenskej republike (č. 73947/10), *Kendera a Kenderová* proti Slovenskej republike (č. 9237/07), *Kičinová* proti Slovenskej republike (č. 3377/09), *Kliský* proti Slovenskej republike (č. 64091/09), *Kolesárová a ďalší* proti Slovenskej republike (č. 10482/09), *Komanický* proti Slovenskej republike (č. 54136/08), *Kompan a ďalší* proti Slovenskej republike (č. 50028/09), *Konkolovská* proti Slovenskej republike (č. 23279/10), *Košarko* proti Slovenskej republike (č. 9355/07), *Košarková* proti Slovenskej republike (č. 9746/07), *Kuručová a ďalší* proti Slovenskej republike (č. 63946/09), *Makším* proti Slovenskej republike (č. 69587/10), *Mati a ďalší* proti Slovenskej republike (č. 51066/09), *Miškovič* proti Slovenskej republike (č. 42992/10), *Müllerová a ďalší* proti Slovenskej republike (č. 5970/08), *Obšitošová* proti Slovenskej republike (č. 21647/09), *Olejarník* proti Slovenskej republike (č. 15876/10), *Olijáš* proti Slovenskej republike (č. 50568/08), *Ollarek* proti Slovenskej republike (č. 58135/09), *Schreiberová* proti Slovenskej republike (č. 23271/10), *Slivka* proti Slovenskej republike (č. 47881/09), *Štrbová* proti Slovenskej republike (č. 37610/08), *Šuhaj* proti Slovenskej republike (č. 23265/10), *Telovýchovná jednota VSŽ Košice* proti Slovenskej republike (č. 40502/09), *Telovýchovná jednota VSŽ Košice* proti Slovenskej republike (č. 6550/10), *Telovýchovná jednota VSŽ Košice* proti Slovenskej republike (č. 10336/10), *Telovýchovná jednota VSŽ Košice* proti Slovenskej republike

(č. 66684/10), *Tomko proti Slovenskej republike* (č. 45108/08), *Varga proti Slovenskej republike* (č. 3728/09), *Ziegler proti Slovenskej republike* (č. 1817/07), *Ziman proti Slovenskej republike* (č. 20670/10);

- *CM/ResDH(2011)220*, prijatá na 1157. zasadnutí VDM RE (6. decembra 2012) k rozhodnutiu o zmieri v prípade *Žáková Malinová proti Slovenskej republike* (č. 51493/07);
- *CM/ResDH(2011)221*, prijatá na 1157. zasadnutí VDM RE (6. decembra 2012) k rozsudku *Stavebná spoločnosť Tatry Poprad, s.r.o. proti Slovenskej republike* (č. 7261/06), v ktorom Súd konštatoval porušenie práva na spravodlivé konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru, pretože spôsob akým sa ústavný súd zaoberal dvoma sťažnosťami sťažujúcej sa spoločnosti jej zabránil uplatniť svoje práva a efektívne využiť prostriedok nápravy dostupný podľa článku 127 ústavy s ohľadom na podstatnú časť prípadu.

Podľa informácií zo sekretariátu VM RE sa ďalších 50 prípadov nachádza v štádiu ukončenia dohľadu a čaká na prijatie záverečnej rezolúcie.

Zasadnutí VDM RE sa v roku 2012 pravidelne zúčastňovali vybraní pracovníci kancelárie, ktorých úlohou bolo predovšetkým podávať správy o stave jednotlivých vecí, nad ktorými vykonáva VM RE dohľad, vysvetľovať kroky, ktoré Slovenská republika uskutočnila na odstránenie príčin porušovania Dohovoru tak v rovine všeobecnej, predovšetkým legislatívnej, ako aj v rovine individuálnej, ale aj získať poznatky z praxe ostatných členských štátov a na ich základe iniciovať legislatívne zmeny v danej oblasti. Uvedený spôsob argumentácie a získavania informácií priamo vo VDM RE sa ukázal ako veľmi pozitívny a užitočný.

IV. Závery

a) organizácia činnosti zástupcu

V roku 2012 zástupkyňa v súlade so štatútom priebežne plnila všetky úlohy, ktoré pre Slovenskú republiku vyplývajú z rozhodnutí Súdu a rozhodnutí VM RE, z Rokovacieho poriadku Súdu a z príslušných uznesení vlády.

b) rešpektovanie ľudských práv a základných slobôd podľa Dohovoru v Slovenskej republike

V roku 2012 sa sťažnosti oznámené Súdom proti Slovenskej republike, ako aj uzavreté zmiery najčastejšie týkali namietaného porušenia práva na prerokovanie vecí v primeranej lehote. Pokiaľ ide o problém prietáhov v súdnom konaní upozorňujeme na to, že 8. marca 2012 bola na 1136. zasadnutí VDM RE v Štrasburgu prijatá záverečná rezolúcia *CM/ResDH(2012)59* k 110 rozsudkom Súdu týkajúcich sa neprimeranej dĺžky občianskoprávných konaní, vzhľadom na to, že za dostatočné považoval nielen individuálne, ale všeobecné opatrenia prijaté na vnútroštátnej úrovni. V predbežnej rezolúcii vydanéj k tejto problematike vyzdvihol predovšetkým početné organizačné reformy, ku ktorým došlo v rokoch 2007 až 2010 a dve zmeny Občianskeho súdneho poriadku, ktoré nadobudli účinnosť v rokoch 2007 a 2008. Upozornil, že po tom, ako sa priemerná dĺžka občianskoprávných konaní konštatne zvyšovala, osobitne v rokoch 2002 až 2004, po roku

2004 sa začala pravidelne znižovať. V roku 2004 predstavovala 17,56 mesiaca, v roku 2011 11,35 mesiaca. Pokiaľ ide o problém súvisiaci s tým, že v niektorých prípadoch sa vyskytujú prietahy v konaní napriek predchádzajúcemu príkazu ústavného súdu konať vo veci, na medzinárodnej úrovni, a to nielen zo strany VDM RE, bol vysoko vyzdvihnutý projekt iniciovaný predsedníčkou ústavného súdu s názvom „Efektívnosť rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb v kauzálnej súvislosti s princípom prezumpcie zavineného konania štátu“. Jeho cieľom je okrem iného efektívnejšie realizovať výkon rozhodnutí ústavného súdu, zabrániť opätovnému vzniku zbytočných prietahov v občianskom, obchodnom, správnom a trestnom konaní, napomáhať predchádzaniu uplatňovania právnej zodpovednosti proti Slovenskej republike z dôvodu porušenia základných práv a slobôd sťažovateľov na Súde. Všeobecné súdy k tomuto projektu zaujali konštruktívny postoj. Pravidelne zasielajú prehľady stavu vecí, v ktorých ústavný súd nálezom právoplatne rozhodol. Predbežné výsledky projektu zverejnené na *concourt.sk* svedčia o jeho efektívnosti. Ústavný súd tieto veci sleduje až do ich právoplatného skončenia na všeobecných súdoch. Tento projekt ocenili aj účastníci Pracovnej rady vo veci prietahov v konaní a práva na prejednanie veci v primeranej lehote za účasti predsedníčky ústavného súdu, štátnej tajomníčky MS SR, verejnej ochrankyne práv a predsedov súdov, ktorá sa konala 19. novembra 2012 v Omšeni a vyslovili jednoznačný súhlas pokiaľ ide o jeho ďalšie pokračovanie. Predsedníčka ústavného súdu, štátna tajomníčka MS SR, ako aj zástupkyňa vyzvali predsedov okresných a krajských súdov, aby upozornili všetkých sudcov na potrebu rešpektovania príkazu ústavného súdu konať vo veci a na poskytovanie adekvátnych informácií o stave monitorovaných konaní predsedníčke ústavného súdu.

Pokiaľ ide o zmiery, o ktorých bolo rozhodnuté v roku 2012, zástupkyňa upozorňuje na to, že k zmiernemu riešeniu prípadov týkajúcich sa neprimeranej dĺžky konaní pristúpila vzhľadom na nedostatočnú výšku primeraného finančného zadosťučinenia priznávanú ústavným súdom za zistené prietahy v súdnom konaní (*Lišková proti Slovenskej republike*, rozhodnutie o zmieri z 11. decembra 2012), na skutočnosť, že ústavný súd odmietol ústavné sťažnosti v konaniach, v ktorých rozhodovali súdy na viacerých stupňoch, keď prípad už viac neprebíhal pred súdom zodpovedným za namietaný prietah (*Jurkovič proti Slovenskej republike*, rozhodnutie o zmieri z 2. októbra 2012) alebo preto, že ústavný súd odmietol ústavné sťažnosti z dôvodu už vyhláseného konečného rozhodnutia vo veci, hoci konanie nebolo právoplatne skončené (*Karšay proti Slovenskej republike*, rozhodnutie o zmieri z 11. decembra 2012).

Pokiaľ ide o sťažnosti na namietané porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej lehote najvýznamnejšími rozsudkami v roku 2012 sú rozsudky *Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike a Komanický (č. 6) proti Slovenskej republike* (rozsudky z 12. júna 2012), v ktorých Súd odmietol prax ústavného súdu podmieňujúcu podanie ústavnej sťažnosti na prietahy v konaní predchádzajúcou sťažnosťou predsedovi súdu. V prípade *Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike* v tejto súvislosti konkrétne uviedol, že podanie sťažnosti na prietahy v konaní dotknutému predsedovi súdu podľa zákona o štátnej správe súdov, ktorá bola porovnateľná so sťažnosťou podľa zákona o súdoch nebolo považované za účinný prostriedok nápravy na účely článku 35 ods. 1 Dohovoru, a že pri preskúvaní sťažnosti na dĺžku konania, predseda dotknutého súdu viac koná z pozície manažéra ako z pozície súdnej kompetencie. Súd ďalej uviedol, že aby bol prostriedok považovaný za „účinný“ na účely Dohovoru, musí umožniť predísť namietanému porušeniu alebo jeho pokračovaniu, alebo poskytnúť primeranú nápravu za akékoľvek porušenie, k akému došlo. Podľa Súdu pozícia sťažovateľov, pokiaľ ide o vyčerpanie prostriedkov nápravy na ústavnom súde, závisela na množstve faktorov bez spoľahlivého návodu a predvídateľného

výsledku, čo nemôže byť považované za zlučiteľné s princípom právnej istoty, nakoľko existovali nezrovnalosti v judikatúre ústavného súdu. Navyše, sám ústavný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti, o ktoré ho požiadal Súd uviedol, že nevyžaduje od sťažovateľov využitie predmetného prostriedku nápravy v prípadoch extrémnej alebo zjavne neprimeranej dĺžky konania za predpokladu, že sa sťažovatelia v priebehu týchto konaní aktívne domáhali ich urýchlenia, hoci aj iným spôsobom ako prostredníctvom formálnej sťažnosti podľa zákona o súdoch. Súd preto dospel k záveru, že sťažovatelia v rozpore s článkom 13 Dohovoru nemali vo vzťahu k ich sťažnosti na dĺžku konania k dispozícii účinný prostriedok nápravy. K predmetnému rozsudku bolo pripojené aj nesúhlasné stanovisko dvoch sudcov, ktorí mali za to, že predmetná sťažnosť mala byť v súlade s argumentáciou vlády odmietnutá pre nevyčerpanie vnútroštátnych prostriedkov nápravy. Títo dospeli s odkazom na vnútroštátnu právnu úpravu k záveru, že ústavný súd správne posúdil prijateľnosť ústavnej sťažnosti sťažovateľov, keď ju odmietol. Podľa ich názoru malo byť najskôr umožnené predsedovi dotknutého súdu, aby vykonal v napadnutom konaní nápravu a až následne sa vecou mal zaoberať ústavný súd. K analogickým záverom dospel Súd v rozsudku *Komanický (č. 6) proti Slovenskej republike*. S odkazom sa nesúhlasné stanoviská sa vláda pokúsila o predloženie prípadov veľkej komore. Žiadosti vlády senát piatich sudcov nevyhoviel a rozsudky nadobudli právoplatnosť. Vzhľadom na uvedené je ústavný súd vo svojej ďalšej rozhodovacej činnosti povinný rešpektovať závery Súdu, pričom v rámci výkonu uvedených rozsudkov bude musieť preukázať VM RE zmenu praxe na svojich konkrétnych rozhodnutiach.

V niektorých prípadoch Súd dospel na rozdiel od ústavného súdu k záveru o tom, že dĺžka konania bola prehnaná (napr. *Masár proti Slovenskej republike*, rozsudok z 3. mája 2012, *Laduna proti Slovenskej republike*, rozsudok z 31. mája 2012, *TNS, s. r.o. proti Slovenskej republike*, rozsudok z 31. mája 2012), že výška primeraného finančného zadosťučinenia priznaného ústavným súdom za zistené prietahy bola nedostatočná (napr. *Franc proti Slovenskej republike*, rozsudok z 31. mája 2012, *Piskura proti Slovenskej republike*, rozsudok zo 16. októbra 2012), alebo vytkol ústavnému súdu spôsob, akým odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa (*Tresa proti Slovenskej republike*, rozsudok z 2. októbra 2012). V naposledy uvedenom rozsudku konkrétne poznamenal, že ústavný súd nepreskúmal podstatnú časť konania o vylúčenom nároku z dôvodu, že sťažovateľ neuviedol spisovú značku tohto konania, hoci v čase vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu konanie o vylúčenom nároku ešte nebolo zapísané pod samostatnú spisovú značku.

Pokiaľ ide o rozsudky Súdu vyhlásené v roku 2012 Súd v nich identifikovali nasledovné problémy v rozhodovacej činnosti ústavného súdu.

V prípade *Harabin proti Slovenskej republike* (rozsudok z 20. novembra 2012) sťažovateľ, predseda najvyššieho súdu, odvolávajúc sa na článok 6 ods. 1 Dohovoru namietal, že konanie pred ústavným súdom nebolo spravodlivé, predovšetkým preto, že niektorí sudcovia, ktorí rozhodovali vo veci boli zaujatí; ústavný súd nesprávne interpretoval relevantné ustanovenia, pokiaľ ide o znaky závažného disciplinárneho previnenia; neprihliadol na závery, ku ktorým dospeli všeobecné súdy, pokiaľ ide o právomoc ministerstva financií na vykonanie vládnych kontrol na najvyššom súde; neuviedol dôvody vo svojom rozhodnutí na uloženie maximálnej sankcie sťažovateľovi; a uložená sankcia bola neprimeraná. Ďalej namietal, že uložená sankcia porušila jeho práva podľa článku 10 Dohovoru a článku 1 Protokolu č. 1. Okrem toho sa podľa článku 14 Dohovoru sťažoval, že bol diskriminovaný pri užívaní svojich práv podľa článku 6 a 10 Dohovoru. Napokon sa odvolával na článok 13 Dohovoru tvrdiac, že nemal k dispozícii účinný prostriedok nápravy. Súd rozsudkom z 20. novembra 2012 vyhlásil sťažnosť týkajúcu sa sťažovateľovho práva na

spravodlivé prerokovanie veci pred nestranným súdom za prijateľnú a zvyšok sťažnosti za neprijateľný. Pokiaľ ide o rámeč prípadu, Súd pred začatím skúmania prijateľnosti a podstaty sťažnosti najskôr poznamenal, že nie je jeho úlohou rozhodnúť o tom, či sťažovateľ mal umožniť kontrolórom z ministerstva financií vykonanie kontroly. V tejto súvislosti uviedol, že jeho úlohou v predmetnom prípade je výlučne posúdiť, či boli rešpektované sťažovateľove práva podľa Dohovoru v konaní na ústavnom súde, v ktorom bol postihnutý za disciplinárne previnenie. Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti, Súd dospel k záveru, že článok 6 ods. 1 sa aplikoval na prípad sťažovateľa v jeho civilnej časti. V tomto ohľade uviedol, že záver o spáchaní závažného disciplinárneho previnenia sťažovateľom mohol mať osobitný význam pokiaľ ide o spôsobilosť sťažovateľa vykonávať funkciu sudcu. Poukázal pritom na účinnú právnu úpravu, podľa ktorej závažné disciplinárne previnenie spáchané sudcom, ktorý už bol skôr postihnutý za závažné disciplinárne previnenie viedlo k nespôsobilosti dotknutej osoby na vykonávanie funkcie sudcu. Ďalej Súd považoval za relevantné, že nález ústavného súdu mal za následok 70% zníženie sťažovateľovho ročného platu, čo ho viedlo k záveru, že napadnuté disciplinárne konanie viedlo k sporu o sťažovateľových občianskych právach. Okrem toho Súd poukázal na to, že vnútroštátna právna úprava nevyklučovala prístup sťažovateľa k súdu, čo bolo v rozpore s jednou z podmienok judikatúry Súdu na vylúčenie aplikovateľnosti článku 6 ods. 1 Dohovoru. Pokiaľ ide o podstatu sťažnosti v časti namietaného porušenia článku 6 ods. 1 Dohovoru, Súd najskôr vylúčil aplikáciu „doktríny nevyhnutnosti“, upravenú v Bangalorských zásadách správania sa sudcov, umožňujúcu sudcovi, ktorý by bol inak z prejednávania veci vylúčený, zasadať a rozhodovať v prípade, kde by inak hrozila nespravodlivosť, keď dospel k záveru, že k takejto situácii v predmetnom prípade nedošlo. Vzhľadom na uvedené nepovažoval za potrebné skúmať, či táto doktrína bola v súlade so zárukami článku 6 Dohovoru. V tejto súvislosti Súd tiež uviedol, že otázka, či nevyklúčenie sudcov bolo skutočne potrebné a opodstatnené mohla byť skúmaná až potom, ako by boli preskúmané argumenty strán a určené, či spochybnenie sudcov bolo odôvodnené. Podľa názoru Súdu dôvody uvedené ústavným súdom, konkrétne potreba funkčnosti pléna, nemohli odôvodňovať účasť dvoch sudcov, ktorí boli vylúčení v predchádzajúcich prípadoch týkajúcich sa sťažovateľa a vo vzťahu ku ktorým ústavný súd nedokázal presvedčivo rozptýliť pochybnosti, o ktorých by mohlo byť rozhodnuté, že sú objektívne odôvodnené. Súd poznamenal, že v ďalších dvoch disciplinárnych konaniach proti sťažovateľovi ústavný súd zmenil svoj postoj a vylúčil jedného sudcu namietaného sťažovateľom a dvoch namietaných ministerkou spravodlivosti. Za daných okolností Súd dospel k záveru, že v napadnutom disciplinárnom konaní nebolo rešpektované právo sťažovateľa na prerokovanie veci pred nestranným súdom. Z toho dôvodu konštatoval, že došlo k porušeniu 6 ods. 1 Dohovoru. Súd priznal sťažovateľovi 3 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Zároveň v rozsudku poukázal na to, že sťažovateľovi by malo byť umožnené požiadať o obnovu konania pred ústavným súdom spĺňajúcim požiadavku nestrannosti v zmysle článku 6 Dohovoru za účelom nápravy situácie súvisiacej so zisteným porušením. Okrem toho Súd priznal sťažovateľovi 500 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov, zvyšok jeho nárokov zamietol.

Pokiaľ ide o namietané porušenie článku 5 Dohovoru, Súd dospel k záveru o porušení článku 5 Dohovoru z dôvodu, že ústavný súd za zistené porušenie práva na slobodu a bezpečnosť nepriznal úspešnému sťažovateľovi dostatočné odškodnenie (pozri napr. *Winkler proti Slovenskej republike*, rozsudok zo 17. júla 2011, *Horváth proti Slovenskej republike*, rozsudok z 27. novembra 2012).

Prípád *Koky proti Slovenskej republike* (rozsudok z 12. júna 2012) sa týkal incidentu v rómskej osade, ktorú napadla skupina osôb nerómskeho pôvodu a jeho následného vyšetrovania. Incident sa odohral v noci, útočníci boli čiastočne ozbrojení a maskovaní, bola

spôsobená škoda na majetku sťažovateľov ako aj vonku, pričom útok sprevádzali verbálne hrozby a nadávky na etnickú príslušnosť. Predchádzať mu mala násilná reakcia jedného z obyvateľov osady na správanie čašníčky v bare, ktorý navštívil. Prípacom sťažovateľov sa zaoberal aj ústavný súd, ktorý v októbri 2002 ich ústavnú sťažnosť vyhlásil za neprípustnú z toho dôvodu, že nevyčerpali všetky dostupné prostriedky nápravy, tak ako to vyžaduje § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Konkrétne konštatoval, že sťažovatelia mali možnosť žiadať prokurátora podľa § 167 a § 174 ods. 2 písm. a) a c) Trestného poriadku, aby nariadil OÚV pokračovať vo vyšetrovaní. Ak by takáto žiadosť bola odmietnutá, mali možnosť využiť ďalšie prostriedky nápravy podľa § 31 a nasl. zákona o prokuratúre. Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti, Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, že sťažovatelia nespĺnili požiadavku vyčerpania vnútroštátnych prostriedkov náprav. Pokiaľ ide o využitie § 167 Trestného poriadku a § 31 a nasl. zákona o prokuratúre, Súd uviedol, že existuje určitý stupeň nejasnosti vo fungovaní systému vo vzťahu k rozličným prostriedkom nápravy dostupným v situácii sťažovateľov a ich vzájomnej príčinnej a funkčnej súvislosti. Po preskúmaní konkrétnych okolností prípadu Súd mal za to, že o sťažovateľoch nebolo možné konštatovať, že nevyužili prostriedky nápravy im dostupné podľa § 167 Trestného poriadku. Čo sa týka prostriedkov nápravy podľa § 31 a nasl. zákona o prokuratúre, Súd dospel k záveru, že tento zákon sa mu zdal byť viac primárnym nástrojom vnútornej organizácie prokuratúry, ako prostriedkom udelenia a úpravy hmotných alebo procesných individuálnych práv, pričom poukázal na to, že tejto oblasti by sa mali venovať relevantné procesné zákonníky. Súd preto prijal záver, že vo vnútroštátnom práve ani v praxi nebola v relevantnom čase dostatočná podpora pre prijatie záveru, že na účely článku 35 ods. 1 Dohovoru boli sťažovatelia povinní vyčerpať uvedené prostriedky nápravy. Pokiaľ ide o podstatu sťažnosti Súd dospel k záveru, že zaobchádzanie, ktorému boli sťažovatelia v rukách jednotlivcov vystavení spadá do pôsobnosti článku 3. Pokiaľ ide o účinnosť vyšetrovania, Súd uviedol, že incident bol podrobený rozsiahlemu vyšetrovaniu. Zistoval však, či bolo vykonané všetko, čo mohlo odhaliť páchatel'ov a ich motívy a prípadne zaistiť dostatok dôkazov pre ich súdenie a potrestanie. Po preskúmaní okolností prípadu Súd vyvodil záver, že zodpovedné orgány nevykonali všetky kroky, ktoré sa od nich očakávali za účelom vyšetrovania predmetného incidentu, zistenia identity páchatel'ov a ich potrestania. Z toho dôvodu konštatoval, že došlo k porušeniu článku 3 Dohovoru v jeho procesnej časti.

V prípade *Ferenčíková proti Slovenskej republike* (rozsudok z 25. septembra 2012) sťažovateľky žalovali Slovenskú republiku pre porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru v konaní o nároku na výživné. Okrem toho podľa článku 13 Dohovoru namietali, že nemali v tomto ohľade k dispozícii účinný prostriedok nápravy. Námietskami sťažovateľiek sa zaoberal aj ústavný súd, ktorý v máji 2009 odmietol ich sťažnosť z dôvodu, že nevyužili všetky dostupné prostriedky nápravy, keď poukázal na to, že nepodalí dovolanie. Hoci v tomto ohľade ústavný súd poznamenal, že dovolanie bolo podľa § 238 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku vylúčené vo vzťahu k veciam spravujúcim sa zákonom o rodine, čo bol aj ich prípad, sťažovateľky sa mali odvolať na § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, ktorý umožňoval podanie dovolania vo všetkých veciach, v ktorých došlo k závažným procesným pochybeniam. Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, že sťažovateľky nevyčerpali všetky vnútroštátne prostriedky nápravy, keď mohli podať dovolanie a následne ústavnú sťažnosť. V tomto ohľade zistil rozdielne prístupy pri posudzovaní prípustnosti dovolania, keď poukázal na to, že generálna prokuratúra, ako aj najvyšší súd nepodporovali vo svojich rozhodnutiach prax, ktorá by umožňovala podať dovolanie aj vo veciach spravujúcich sa zákonom o rodine, zatiaľ čo ústavný súd takúto možnosť vo svojej rozhodovacej činnosti pripúšťal. Z toho dôvodu Súd dospel k záveru, že vláda nepreukázala, že by dovolanie bolo účinným prostriedkom nápravy, ktoré sťažovateľky

mali využiť vo vzťahu ku konaniu o výživné. Pokiaľ ide o podstatu sťažnosti konštatoval, že hoci nebolo rozhodnuté o podstate nároku na výživné v prvom konaní, súdy sa ním v novom konaní odmietli zaoberať. V tomto ohľade mal Súd za to, že bez ohľadu na právny dôvod odmietnutia takéhoto preskúmania, hlavným dôvodom bolo, že sťažovateľky nezaobstarali aktuálnu adresu odporcu. Tento dôvod sa však Súdu nejavil logický, nakoľko tým istým rozsudkom dotknutý súd zaviazal odporcu na platenie výživného v období nasledujúcom po februári 2004, pričom vychádzal z rovnakej adresy ako v prvom rozsudku. Z toho dôvodu Súd dospel k záveru, že sťažovateľky boli v rozpore článkom 6 ods. 1 Dohovoru pozbavené práva na prístup k súdu, pokiaľ ide o ich návrh na určenie výživného v období pred prvým rozsudkom, t.j. do februára 2004.

V prípade *Zborovský proti Slovenskej republike* (rozsudok z 23. októbra 2012) sťažovatelia podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru namietali, že súdy svojvoľne zamietli ich dovolanie a ústavné sťažnosti z roku 2006 a 2007. Okrem toho podľa článkov 6 ods. 1, 13, 14, 17 a 18 Dohovoru a článku 1 Protokolu č. 1 namietali, že výsledok ich žaloby neslúžil verejnemu záujmu, že boli svojvoľne pozbavení svojich majetkových práv, a že súdy svojvoľne zriadili vecné bremeno napriek tomu, že o to sťažovatelia nežiadali. Prípacom sťažovateľov sa trikrát zaoberal aj ústavný súd. V marci 2005 na základe sťažnosti podanej podľa článku 127 ústavy, ústavný súd rozhodol, že okresný súd porušil právo sťažovateľov na prerokovanie veci v primeranej lehote, každému sťažovateľovi priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20 000 Sk a okresnému súdu prikázal konať. Druhú ústavnú sťažnosť na prietahy v konaní nasledujúcom po rozhodnutí ústavného súdu, ústavný súd v januári 2007 odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Sťažovatelia prostredníctvom nej tiež napadli údajnú svojvoľnosť rozhodnutí vnútroštátnych súdov. V tomto ohľade ústavný súd konštatoval, že dovolanie bolo prostriedkom, ktorý mali sťažovatelia k dispozícii a zistil, že ho aj využili. Keďže o ňom v tom čase ešte nebolo rozhodnuté, relevantnú časť ich sťažnosti odmietol z dôvodu jej predčasného podania. Tretiu ústavnú sťažnosť, v ktorej sťažovatelia namietali porušenie článku 6 ods. 1, 13 a 14 Dohovoru a článku 1 Protokolu č. 1 ústavný súd v máji 2007 odmietol z dôvodu jej podania po uplynutí dvojmesačnej lehoty vo vzťahu k rozhodnutiam krajského a okresného súdu a vo vzťahu k rozhodnutiu dovolacieho súdu ju vyhlásil za zjavne neopodstatnenú. Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd najskôr poznamenal, že námietka vlády podľa článku 35 ods. 3 písm. b) Dohovoru, že vec sťažovateľov bola náležite preskúmaná, a že z pohľadu následného urovnania sporu so žalovanými sťažovatelia nemohli tvrdiť, že utrpeli závažnú ujmu, vyvoláva otázky úzko spojené s podstatou sťažnosti, a že by bolo vhodné preskúmať ich v štádiu preskúmania podstaty. Pokiaľ ide o podstatu sťažnosti Súd poznamenal, že hlavným argumentom sťažovateľov predloženým najvyššiemu a ústavnému súdu bolo, že súdy rozhodli *ultra petitem*, že odmietli vykonať a zobrať do úvahy všetky dôkazy, a že so sťažovateľmi nezaobchádzali rovnako. Aplikujúc princípy zakotvené v jeho judikatúre na predmetný prípad potom skonštatoval, že ústavná sťažnosť sťažovateľov z roku 2006 bola odmietnutá bez preskúmania podstaty prípadu z toho dôvodu, že bolo podané dovolanie. Rozhodovanie o dovolaní najvyšším súdom bolo obmedzené na preskúmanie podmienok prijateľnosti dovolania a rozhodovanie o ústavnej sťažnosti z roku 2007 bolo obmedzené na preskúmanie rozhodnutia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania. Z toho vyplýva, že niektoré námietky sťažovateľov, napríklad vo vzťahu k diskriminácii, neboli vo svojej podstate preskúmané najvyšším súdom a napriek zneniu článku 127 ústavy boli vylúčené aj z preskúmania ústavným súdom. Súd taktiež skonštatoval, že problém prístupu k ústavnému súdu v prípadoch, v ktorých bolo podané dovolanie, priznal aj sám ústavný súd napríklad v prípadoch sp. zn. III. ÚS 114/2010 a III.ÚS 407/2011, v ktorých rozhodoval v súlade s princípmi uvedenými v prípade *Zvolský a Zvolská proti Českej republike*.

Akokoľvek, tieto nálezy, ktoré boli vyhlásené po odmietnutí sťažnosti v prípade sťažovateľov, boli odlišné ako prístup ústavného súdu v prípade sťažovateľov. Podľa Súdu problém v tomto prípade bol štrukturálneho charakteru, zahŕňajúc pritom otázky funkčných a hierarchických vzťahov vnútroštátnych prostriedkov nápravy. Za daných okolností Súd dospel k záveru, že odmietnutie relevantnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľov z roku 2007 z toho dôvodu, že bola podaná po uplynutí dvojmesačnej zákonnej lehoty od vyhlásenia napadnutých rozhodnutí, v spojení s odmietnutím relevantnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľov z roku 2006 ako predčasnej, nebolo zlučiteľné s ich právom na prístup k súdu.

V prípade *N. B. proti Slovenskej republike* (rozsudok z 12. júna 2012) sa sťažovateľka sťažovala, že sterilizačný zákrok bol vykonaný bez jej úplného a informovaného súhlasu, ako aj súhlasu jej zákonnej zástupkyne a štátne orgány si nespĺnili povinnosť viesť dôkladné a účinné vyšetrovanie okolností zákroku. Ďalej namietala, že rozhodujúcu úlohu pri jej sterilizačnom zákroku zohral jej rómsky pôvod. Odvolávala sa na článok 3 Dohovoru (zákaz ponižujúceho a neľudského zaobchádzania), článok 8 Dohovoru (právo na súkromie), článok 12 Dohovoru (právo na založenie rodiny), článok 13 Dohovoru (právo na účinný prostriedok nápravy) a článok 14 Dohovoru (zákaz diskriminácie). Individuálnymi námietkami sťažovateľky sa zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podľa článku 127 ústavy, ktorý ju odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti, Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, že sťažovateľka stratila status poškodenej osoby, vzhľadom na to, že vnútroštátne súdy vyhovel jej žalobe a priznali jej odškodnenie. V tejto súvislosti Súd poukázal na to, že v podobnom prípade sterilizácie, ktorý skúmal, vo veci *V. C. proti Slovenskej republike* Súd priznal sťažovateľke 31 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy za zistené porušenie článku 3 a 8 Dohovoru. Za daných okolností Súd dospel k záveru, že odškodnenie priznané sťažovateľke na vnútroštátnej úrovni vo výške 1 593 EUR nemožno považovať za primerané povahy ujmy namietanej sťažovateľkou. Pokiaľ ide o podstatu sťažnosti v časti namietaného porušenia článku 3 Dohovoru v jeho hmotnej časti, Súd najskôr poznamenal, že z dostupných informácií nevyplývalo, že by lekársky personál konal s úmyslom zlého zaobchádzania so sťažovateľkou. Na druhej strane dospel k záveru, že lekársky personál konal s veľkou neúctou k právu sťažovateľky na ľudskú dôstojnosť, vrátane jej práva slobodne sa rozhodnúť, spolu so svojou zákonnou zástupkyňou a po poskytnutí možnosti prediskutovať vec so svojím partnerom, či dá súhlas so zákrokom. Súd ďalej uviedol, že v čase zákroku mala sťažovateľka sedemnásť rokov, bola stále podľa zákona maloletá a v skorom štádiu svojho reprodukčného života. Sterilizácia vážne zasiahla do jej fyzickej integrity, pretože takto bola pozbavená svojej reprodukčnej schopnosti. Súd na základe predložených dokumentov vo vnútroštátnom konaní, nevidel dôvod pochybovať o tom, že jej neschopnosť mať deti vážne znížila jej pozíciu ženy žijúcej v rómskej komunite a spôsobila psychické utrpenie. V súlade s tým Súd rozhodol, že zaobchádzanie, ktorému bola sťažovateľka vystavená v dôsledku sterilizácie, dosiahlo stupeň závažnosti spadajúci do oblasti článku 3 Dohovoru a konštatoval, že došlo k porušeniu článku 3 Dohovoru v jeho hmotnej časti. Pokiaľ ide o námietku vo vzťahu k porušeniu procesnej časti článku 3 Dohovoru, týkajúcej sa neúčinnosti vyšetrovania, Súd mal za to, že sťažovateľka mala možnosť, aby bolo konanie lekárskeho personálu posúdené vnútroštátnymi orgánmi a aby bola zistená zodpovednosť zainteresovaných osôb. V tejto súvislosti poukázal na to, že občianskoprávne súdy uznali, že sterilizácia sťažovateľky bola vykonaná s rozpore s požiadavkami zákona a priznali jej odškodnenie. Okrem toho sťažovateľkino trestné oznámenie bolo posudzované orgánmi prokuratúry na troch stupňoch, pričom bolo vedené urýchlene. Za daných okolností Súd dospel k záveru, že nedošlo k procesnému porušeniu článku 3 Dohovoru. Pokiaľ ide o namietané porušenie článku 8 Dohovoru Súd poukázal na to, že už v rozsudku *V.C. proti Slovenskej republike* uviedol s odkazom na medzinárodné aj

vnútroštátne dokumenty, že v relevantnom čase vznikol na Slovensku problém v súvislosti so sterilizáciami a ich nenáležitým výkonom, vrátane nerešpektovania informovaného súhlasu – vyžadovaného medzinárodnými štandardmi, ktorými bolo Slovensko viazané. Takáto prax mala vplyv na zraniteľných jednotlivcov prináležiacich k rôznym etnickým skupinám, pričom rómske ženy boli v danom čase vystavené osobitnému riziku vzhľadom na počet nedostatkov vo vnútroštátnom práve a praxi. Z dôvodov, ktoré sú podrobne uvedené v rozsudku *V.C. proti Slovenskej republike* a ktoré sú významné aj vo vzťahu ku skutkovým okolnostiam predmetného prípadu, Súd dospel k záveru, že žalovaný štát nesplnil svoj pozitívny záväzok podľa článku 8 Dohovoru zabezpečiť prostredníctvom svojho právneho systému práva zaručené týmto článkom, zavedením účinných právnych záruk chrániť reprodukčné zdravie osobitne žien rómskeho pôvodu. Z toho dôvodu Súd konštatoval, že došlo aj k porušeniu článku 8 Dohovoru. Pokiaľ ide o namietané porušenie článku 12 Dohovoru Súd ho nepovažoval za potrebné samostatne skúmať, vzhľadom na zistený záver o porušení článku 8 Dohovoru. Napokon pokiaľ ide o namietané porušenie článku 14 Dohovoru Súd konštatoval, že nebolo potrebné samostatne skúmať námietku sťažovateľky podľa článku 14. V tejto súvislosti odkázal na svoje závery týkajúce sa porušenia článku 8 Dohovoru. Zároveň uviedol, že dostupná informácia dostatočne nepreukazovala, že lekári postupovali pri výkone sťažovateľkinej sterilizácie v zlej viere, že ich správanie bolo úmyselne rasovo motivované alebo že sterilizácia v skutočnosti bola súčasťou všeobecnejšej organizovanej politiky.

K podobným záverom dospel Súd v prípade *I.G. a ďalší proti Slovenskej republike* (rozsudok z 13. novembra 2012). Sťažovateľky vo svojej sťažnosti namietali porušenie článkov 3, 8, 12, 13 a 14 Dohovoru z dôvodu ich sterilizácie v nemocnici a nezískania náležitej nápravy zo strany slovenských orgánov. Sťažovateľky sa na občianskoprávne konania sťažovali aj na ústavnom súde prostredníctvom ústavnej sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Ústavnú sťažnosť prvej sťažovateľky ústavný súd odmietol v septembri 2010 ako zjavne neopodstatnenú a konštatoval, že rozsudok krajského súdu nebol svojvoľný alebo inak v rozpore s právami sťažovateľky. Ústavnú sťažnosť druhej sťažovateľky ústavný súd v júli 2011 odmietol ako zjavne neopodstatnenú a mal za to, že spôsob akým všeobecné súdy určili výšku odškodnenia priznaného druhej sťažovateľke nebol svojvoľný, alebo iným spôsobom v rozpore s jej základnými právami a slobodami. Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti, Súd sa *inter alia* nestotožnil ani s argumentáciou vlády, že prvá a druhá sťažovateľka stratili svoj status ako obeť v zmysle článku 34 Dohovoru vo vzťahu k náhrade, ktorú (i) druhá sťažovateľka získala v kontexte občianskoprávneho konania a (ii) prvá aj druhá sťažovateľka získali od ústavného súdu za namietané porušenie ich procesných práv podľa článku 3 Dohovoru. V tejto súvislosti Súd dospel k záveru, že náhradu získanú na vnútroštátnej úrovni nemožno považovať za dostatočnú. Pokiaľ ide o podstatu sťažnosti v časti namietaného porušenia článku 3 Dohovoru, Súd pripomenul, že prvá sťažovateľka bola sterilizovaná v súvislosti s jej pôrodom cisárskym rezom. Jej sterilizácia nebola život zachraňujúcim úkonom a ani sťažovateľka, ani jej právni zástupcovia k nej pred zákrokom nedali informovaný súhlas. Zárok bol preto nezlučiteľný s požiadavkou rešpektovania ľudskej slobody a dôstojnosti, rovnako ako v prípadoch *V.C. proti Slovenskej republike* a *N.B. proti Slovenskej republike*. Berúc do úvahy povahu zákroku, okolnosti jeho vykonania, vek sťažovateľky a taktiež skutočnosť, že patrí k zraniteľnej skupine obyvateľstva, mal Súd za to, že namietané zaobchádzanie dosiahlo stupeň krutosti, ktorý odôvodňuje jeho označenie ako ponižujúce v zmysle článku 3. Následne dospel k záveru o porušení článku 3 v jeho hmotnej časti vo vzťahu k sterilizácii prvej sťažovateľky a k rovnakému záveru dospel aj pokiaľ ide o druhú sťažovateľku. Pri posudzovaní porušenia procesnej časti článku 3 Dohovoru, Súd poznamenal, že občianskoprávne konanie vo vzťahu k prvej sťažovateľke trvalo päť rokov a osem mesiacov, počas ktorých bol prípad dvakrát rozhodovaný na dvoch stupňoch konania.

Konanie týkajúce sa druhej sťažovateľky trvalo šesť rokov a päť mesiacov. Odvolací súd dvakrát zrušil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne nesprávny. Trestné konanie trvalo viac ako päť rokov a tri mesiace. Je pravdou, že vyšetrovanie bolo zložité z hľadiska skutkovej podstaty a počtu ľudí, ktorých sa týkalo, a že boli do neho zapojené viaceré orgány vrátane vyšetrovateľov, prokuratúry na troch stupňoch a ústavného súdu. Akokoľvek, ústavný súd dvakrát zistil, že prokuratúra sa nezaoberala prípadom správne. V dôsledku toho sa vyšetrovanie podstatným spôsobom predĺžilo. Súd tak na základe uvedeného dospel k záveru, že spôsob, akým v prípade konali vnútroštátne orgány, nebol zlučiteľný s požiadavkou promptnosti a primeranej urýchlenosti. Z toho dôvodu konštatoval, že tým vo vzťahu k prvej aj druhej sťažovateľke došlo k porušeniu článku 3 Dohovoru v jeho procesnej časti. Vo vzťahu k namietanému porušeniu článku 8 Dohovoru Súd s odkazom na prípady V. C. a N. B. dospel k záveru, že žalovaný štát nesplnil svoj pozitívny záväzok podľa článku 8 Dohovoru zabezpečiť práva prostredníctvom svojho právneho systému zaručené týmto článkom, zavedením účinných právnych záruk chrániť reprodukčné zdravie osobitne žien rómskeho pôvodu. Pokiaľ ide o namietané porušenie článku 12 Dohovoru Súd ho nepovažoval za potrebné samostatne skúmať, vzhľadom na zistený záver o porušení článku 8 Dohovoru. Pokiaľ ide o namietanú neexistenciu účinného prostriedku nápravy, Súd dospel k záveru, že prvá a druhá sťažovateľka mali vo vzťahu k ich sťažnosti týkajúcej sa sterilizácie k dispozícii účinný prostriedok nápravy, a preto konštatoval, že nedošlo k porušeniu článku 13 Dohovoru. V tejto súvislosti poukázal na to, že ich žaloby boli preskúmané súdmi na dvoch stupňoch a prípadom sa zaoberali aj orgány činné v trestnom konaní. Napokon pokiaľ ide o namietané porušenie článku 14 Dohovoru Súd konštatoval, že nebolo potrebné samostatne skúmať námietku sťažovateľky podľa článku 14. V tejto súvislosti odkázal na svoje závery týkajúce sa porušenia článku 8 Dohovoru. Zároveň uviedol, že dostupná informácia dostatočne nepreukazovala, že lekári postupovali pri výkone sťažovateľkinej sterilizácie v zlej viere, že ich správanie bolo úmyselne rasovo motivované alebo že sterilizácia v skutočnosti bola súčasťou všeobecnejšej organizovanej politiky.

Z vyššie uvedených rozsudkov vyplýva, že Súd nepotvrdil závažné obvinenia o organizovanej politike sterilizácií rómskych žien na Slovensku pre ich etnický pôvod vznesené zo strany právnych zástupkyň sťažovateľky, ktorým naša krajina dlhodobo čelí na medzinárodnej úrovni. Pripomíname tiež, že legislatívne zmeny s účinnosťou od 1. januára 2005 zosúladiť práva pacientov s medzinárodnými štandardmi. Akokoľvek, pred vnútroštátnymi súdmi prebieha ešte niekoľko konaní o žalobách pacientok sťažujúcich sa na sterilizáciu bez informovaného súhlasu, ku ktorej došlo pred 1. januárom 2005. Dotknuté občianskoprávne súdy a ústavný súd v prípade následného konania podľa článku 127 ústavy sú preto v zmysle článku 154c ústavy povinné vo svojej rozhodovacej činnosti aplikovať Dohovor tak, ako ho interpretoval Súd v predmetnom rozsudku, na čo ich zástupkyňa výslovne upozornila.

Na záver zástupkyňa poukazuje na prípad *Labsi proti Slovenskej republike* (rozsudok z 15. mája 2012), v ktorom sa Súd nestotožnil s argumentáciou vlády, ktorá s odvolaním sa na alžírskú diplomatické záruky tvrdila, že napriek jeho vyhosteniu z bezpečnostných dôvodov, sťažovateľovi v Alžírsku nehrozilo zo strany alžírskych orgánov zaobchádzanie nezlučiteľné s článkom 3 Dohovoru. Preskúmajúc dostupné informácie Súd dospel k záveru, že v čase vyhostenia sťažovateľa existovali podstatné dôvody svedčiace o tom, že sťažovateľ mohol byť v Alžírsku vystavený reálnej hrozbe zlého zaobchádzania. V tejto súvislosti Súd poukázal na to, že najvyšší súd vo svojom skoršom rozhodnutí zo 7. augusta 2008 rozhodol o neprípustnosti vydania sťažovateľa na trestné stíhanie do Alžírska, ako aj, že existovalo množstvo medzinárodných dokumentov, ktoré zdôrazňovali reálnu hrozbu zlého

zaobchádzania zo strany alžírskych štátnych orgánov s osobami podozrivými z teroristickej činnosti, a že hrozba zlého zaobchádzania v Alžírsku bola uznaná slovenskými štátnymi orgánmi aj v konaní o azyle. Tiež poukázal na svoju najnovšiu judikatúru v analogických prípadoch týkajúcich sa alžírskych štátnych občanov, v ktorých dospel k záveru o porušení ich práv podľa článku 3 Dohovoru v prípade ich vydania alebo potenciálneho vydania do Alžírska z dôvodu existencie reálnej hrozby zlého zaobchádzania. Pokiaľ ide o argument vlády, že sťažovateľ predstavoval bezpečnostné riziko pre Slovenskú republiku a pre spoločnosť, Súd poznamenal, že článok 3 je absolútny, a že nemožno porovnávať obavu zo zlého zaobchádzania s dôvodmi vedúcim k vyhosteniu. Napokon neuznal za dostatočné ani alžírске diplomatické záruky predložené v tomto ohľade, keď poukázal na to, že sa ich v Alžírsku nepodarilo objektívne overiť prostredníctvom diplomatických alebo iných monitorovacích mechanizmov. V tejto súvislosti poznamenal, že sa nepodarila uskutočniť plánovaná návšteva slovenského ministerstva vnútra za účelom zmonitorovania situácie, v akej sa nachádzal sťažovateľ po jeho vyhostení. Za daných okolností Súd preto dospel k záveru, že diplomatické záruky vo svojej praktickej aplikácii nepredstavovali dostatočnú garanciu, že sťažovateľ nebude vystavený reálnej hrozbe zlého zaobchádzania. Za daných okolností Súd konštatoval, že v dôsledku vyhostenia sťažovateľa do Alžírska došlo k porušeniu článku 3 Dohovoru. Okrem toho Súd konštatoval aj porušenie článku 13 Dohovoru, keď poukázal na to, že sťažovateľ bol vyhostený do Alžírska jeden pracovný deň po tom, ako mu bolo doručené rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o odmietnutí jeho tretej žiadosti o azyl, napriek tomu, že sa ešte mohol obrátiť na ústavný súd prostredníctvom sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Poznamenávajúc, že lehota na podanie ústavnej sťažnosti začala plynúť dňom právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, a že k sťažnosti musí byť takéto rozhodnutie pripojené, Súd neprijal argument vlády, že sťažovateľ mohol iniciovať konanie na ústavnom súde pred doručením rozsudku najvyššieho súdu z 30. marca 2010. Rovnako Súd konštatoval porušenie práva sťažovateľa na individuálnu sťažnosť podľa článku 34 Dohovoru z dôvodu nerešpektovania predbežného opatrenia Súdu, ktoré bolo vydané za účelom ochrany sťažovateľových práv. V tejto súvislosti uviedol, že vyhostením sťažovateľa do Alžírska bolo Súdu zabránené, aby v súlade s ustálenou praxou v podobných prípadoch riadne preskúmal jeho námietky a aby ochránil sťažovateľa od zaobchádzania odporujúceho článku 3. Zástupkyňa upozorňuje, že po vyhostení pána Labsiho do Alžírska bol zrušený odsudzujúci rozsudok vyhlásený proti nemu v Alžírsku v jeho neprítomnosti a vedené nové trestné konanie. V tomto trestnom konaní bol pán Labsi odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní troch rokov s podmieneným odložením výkonu trestu v trvaní jedného roka. Zároveň mu bol uložený trest v podobe zaplataenia finančnej pokuty vo výške 500 000 alžírskych dinárov za účasť v teroristickej skupine v zahraničí, zákaz výkonu verejných funkcií a zákaz výkonu majetkových práv. Vzhľadom na podmienené odloženie výkonu trestu bol pán Labsi 2. mája 2012 prepustený na slobodu, o čom oficiálne informovalo Slovenskú republiku alžírске veľvyslanectvo vo Viedni 25. októbra 2012. Túto informáciu zástupkyňa postúpila na ďalšie konanie VM RE, ktorý sleduje výkon rozsudku v predmetnom prípade.

c) Konferencia o budúcnosti Súdu

V dňoch 18. - 20. apríla 2012 sa v Brightone (Veľká Británia) uskutočnila konferencia o budúcnosti Súdu, ktorej sa zástupkyňa zúčastnila ako vedúca slovenskej delegácie. Prioritou britského predsedníctva vo VM RE (november 2011 - máj 2012) bola radikálna reforma Súdu, pričom navrhovali významné zásahy do práva na individuálnu sťažnosť. Samotný Súd vyjadril vážne výhrady k navrhovaným zmenám vo svojom stanovisku z 20. februára 2012. Kritizoval predovšetkým návrh aplikácie tzv. *sunset clause*, ktorá by znamenala, že niektoré

sťažnosti, ktoré nebudú oznámené dotknutej vláde budú uplynutím určitého času (12 či 18 mesiacov) vyčiarknuté a zaniknú bez toho, aby sa nimi Súd zaoberal. Súd upozornil na arbitrárny účinok takejto klauzuly. Ďalšie výhrady Súd sformuloval k tzv. *pick and choose* modelu, ktorý by znamenal, že Súd by sa zaoberal len vybranými prípadmi porušenia Dohovoru, k zavedeniu poplatkov za podanie sťažnosti na Súd, či povinnému právnenému zastúpeniu. Počas rokovaní, ku ktorým došlo na pôde Rady Európy, na bilaterálnej úrovni a nakoniec na samotnej konferencii v Brightone sa Slovenská republika plne stotožnila s výhradami Súdu k uvedenému inštitútu a zdôraznila, že právo na individuálnu sťažnosť musí ostať zachované v súčasnej podobe. Poukázala na pozitívny dopad Protokolu č. 14, potrebu náležitej implementácie Deklarácií z Izmiru a Interlakenu a skutočnosť, že zodpovednosť za účinné fungovanie Dohovoru spočíva nielen na Súde, ale predovšetkým na jeho zmluvných stranách. Brightonskej konferencii sa venoval vo svojom prejave prednesenom pri príležitosti slávnostného otvorenia súdneho roka 2013 súčasný predseda Súdu ktorý uviedol, že každý súhlasí s tým, že Súd z nej vyšiel silnejší. Pripomenul, že úmysly vyjadrené niektorými, aby sa obmedzil prístup k Súdu tým, že sa zmenia podmienky prijateľnosti, neboli napokon úspešné. Ocenil, že značné množstvo štátov poskytlo Súdu pevnú podporu. Súd je teraz podľa predsedu nepochybne posilnený v jeho úlohe pri dohliadaní nad dodržiavaním Dohovoru. Predseda Súdu na záver zdôraznil, že právo na individuálnu sťažnosť zostalo zachované. Na záver upozorňujeme na to, že za snahami britského predsedníctva radikálne reformovať Súd, boli niektoré rozsudky vyhlásené proti Veľkej Británii, ktoré odmietajú implementovať. Najznámejším príkladom je rozsudok *Hirst proti Spojenému kráľovstvu* (č. 2) zo 6. októbra 2005 týkajúci sa automatického obmedzenia volebného práva sťažovateľov, ktorí si odpykávajú trest odňatia slobody. Súd poznamenal, že zákaz voliť podľa zákona z roku 1983 sa uplatňoval na všetkých väzňov automaticky, bez ohľadu na dĺžku ich trestu, povahu trestného činu, za ktorý boli odsúdení, alebo na konkrétne okolnosti prípadu. Podľa Súdu sa tento zákaz dotkol veľkého počtu ľudí a zahŕňal širokú škálu odsúdených a trestov – od jedného dňa po doživotie a dospel k záveru že „*takéto všeobecné, automatické a nerozlišujúce obmedzenie zásadného práva podľa Dohovoru nespadá do žiadneho rámca voľnej úvahy, akokoľvek široký je tento rámec, a je preto nezlučiteľné s článkom 3 Protokolu č. 1*“.

d) Odoberanie a adopcie detí žijúcim biologickým rodičom bez relevantných dôvodov, ku ktorým dochádza v niektorých členských krajinách Rady Európy

Dňa 3. augusta 2012 zástupkyňa verejne vyjadrila vážne znepokojenie nad prípadmi adopcií detí žijúcim biologickým rodičom bez relevantných dôvodov, ku ktorým dochádza na základe rozhodnutí britských súdov a ktorých subjektom sú aj slovenskí občania. Upozornila na to, že uvedená situácia je kritizovaná aj zo strany britských médií, ktoré v tomto ohľade upozorňujú na systémové nedostatky. O reformu sa snaží známy britský politik John Hemming, ktorý je zároveň predsedom skupiny Spravodlivosť pre rodiny („Justice For Families Campaign Group“) a pomáha osobám, ktorí čelia neodôvodnenej adopcii. Poslanec John Hemming vyjadril ochotu pomôcť slovenským občanom v analogickej situácii so zabezpečením adekvátneho právneho zastúpenia v konaní pred anglickými súdmi. Bol to práve tento poslanec, ktorý upozornil zástupkyňu na možnosť Slovenskej republiky vstúpiť do konania ako tretia strana. Tiež potvrdil, že je možné žiadať o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania v prípade detí Boorových.

Zástupkyňa a pracovníci jej kancelárie kontinuálne pomáhajú tým, ktorí čelia neodôvodnenému odobratiu detí, vyhotovovaním relevantných analýz z judikatúry Súdu.

Zástupkyňa spoločne s poslancami Johnom Hemmingom, Monikou Flašíkovou – Beňovou, Radoslavom Procházkom a Luciou Nicholsonovou podpísala list adresovaný komisárovi RE pre ľudské práva Nilsovi Muižnieksovi, ktorým ho požiadali o prešetrenie nútených adopcií vo Veľkej Británii.

V nadväznosti na informácie poskytnuté zástupkyňou o odnímaní detí slovenským biologickým rodičom vo Veľkej Británii bez relevantných dôvodov, informoval 13. novembra 2012 riaditeľ sekretariátu Výboru pre právne záležitosti a ľudské práva Parlamentného zhromaždenia RE pán Andrew Drzemczewski, že v krátkom čase bude prerokovaná správa o ľudských právach a rodinných súdoch, v ktorej výbor analyzoval fungovanie rodinných súdov v Európe. Správa sa osobitne zameriava na niektoré prípady týkajúce sa odňatia detí z rodiny proti želaniu ich biologických rodičov, a to najmä v Chorvátsku, Českej republike, Nemecku, Portugalsku a Veľkej Británii. Ako sa v správe uvádza, deti by mali byť oddelené od biologických rodičov len v krajnom prípade, keďže rodinné prostredie vytvára najlepšie podmienky pre riadny vývoj detí. Deti by mali byť dávané na adopciu alebo do náhradnej starostlivosti iba v súlade s princípmi stanovenými v Dohovore OSN o právach dieťaťa z roku 1989 a v Dohovore, pričom by sudy mali prihliadať predovšetkým na najlepší záujem dieťaťa. Členské štáty by mali poskytnúť skutočnú pomoc rodinám v núdzi tak, aby znížili pokiaľ to je možné, počet prípadov, kedy sú deti odňaté ich rodičom. Správa vyzýva členské štáty na podpis, resp. ratifikáciu všetkých relevantných dohôv RE o právach detí a na implementáciu usmernení (*guidelines*) VM RE z roku 2010 o súdnictve orientovanom na deti (*child-friendly justice*). Následne, na zasadnutí stáleho výboru prijalo Parlamentné zhromaždenie RE 30. novembra 2012 dve rezolúcie, ktoré sa týkajú detí a ochrany ich práv a záujmov. Prvá sa zameriava na fungovanie rodinných súdov v štátoch RE a druhá na medzištátne osvojenia detí. V prvej uvedenej rezolúcii parlamentné zhromaždenie zdôraznilo, že deti majú byť oddelené od svojich rodičov len za veľmi výnimočných okolností. Pokiaľ ide o niektoré štáty (vrátane Veľkej Británie), parlamentné zhromaždenie vyjadrilo znepokojenie nad tým, ako v nich fungujú rodinné sudy. Pred tým, ako je dieťa zverené do starostlivosti iných osôb alebo inštitúcie, ich vlastným rodinám by mala byť poskytnutá potrebná pomoc s cieľom preklenúť vzniknuté problémy. Bolo zdôraznené, že akákoľvek adopcia alebo umiestenie dieťaťa do náhradnej starostlivosti musí byť v súlade s medzinárodnými štandardami, vrátane Dohovoru a Dohovoru o právach dieťaťa. Zástupkyňa zdôrazňuje, že rezolúcia predstavuje významný návod pre štáty, ako postupovať v podobných prípadoch. Teraz by mali uvedenému prispôbiť svoju legislatívu a prax. Pokiaľ tak neurobia a dôjde k podaniu sťažností na Súd, tento bude brať do úvahy ako priťažujúcu okolnosť to, že parlamentným zhromaždením identifikované problémy neboli vyriešené v súlade s ním prijatou rezolúciou. Uvedenému bude venovať zvýšenú pozornosť aj VM RE pri výkone rozsudkov konštatujúcich porušenie Dohovoru v danej oblasti, a to najmä pri vyžadovaní všeobecných opatrení, ktoré má štát prijať pri výkone rozsudku. Tie môžu spočívať v závislosti od okolností v zmene legislatívy alebo praxe. Protokolom č. 14 bola zavedená VM RE nová právomoc pre prípad, že zmluvná strana odmieta vykonať konečný rozsudok. Môže v tomto ohľade proti nej iniciovať konanie pred Súdom. V takomto prípade by rozhodovala veľká komora Súdu zložená zo 17 sudcov. Pri prijímaní rezolúcie o medzištátnych adopciách parlamentné zhromaždenie zdôraznilo, že táto problematika sa dotýka mnohých krajín, či už sú v pozícii krajiny „odovzdávacej“ alebo „prijímacej“. Najviac sú vždy dotknuté deti, pre ktoré je to na jednej strane často najlepšia možnosť nájsť opateru po tom, ako prišli o starostlivosť rodičov. Na druhej strane však ide tiež o zásah do základných práv a osobnej identity dieťaťa. Presunutie dieťaťa do cudzej krajiny a novej rodiny, vo všeobecnosti vnímané ako humanitárny skutok, je pre dieťa traumatizujúca skúsenosť, a preto musí byť prevedená s najvyššou starostlivosťou. Parlamentné zhromaždenie pripomenulo, že hlavným

cieľom osvojenia je nájsť rodinu pre dieťa, nie dieťa pre rodinu. Na pozadí medzinárodných štandardov a vo svetle opakujúcich sa správ o medzištátnych osvojeniach, pri ktorých najlepší záujem dieťaťa nestojí vždy v popredí, chce takto parlamentné zhromaždenie vyvolať sústredenú snahu chrániť dotknuté deti na medzinárodnej aj vnútroštátnej úrovni. Členské štáty by mali prijať a implementovať prísne pravidlá, ktorými zabezpečia dodržiavanie základných práv detí vo všetkých štádiách konania o medzištátnom osvojení.

Zástupkyňa bola 11. decembra 2012 zaslaná na vedomie správa o odnímaní detí z biologických rodín vo Švédsku a iných severských krajinách, ktorá bola adresovaná generálnemu tajomníkovi RE. Správu podpísali právnici, bývalí sudcovia, profesori z oblasti práva a psychológie, psychológovia, švédski lekári, členovia riadiacieho výboru Severského výboru pre ľudské práva – za ochranu práv rodiny v severských krajinách (NCHR), všetko ľudia zaoberajúci sa problematikou umiestňovania detí do náhradnej starostlivosti. Odborníci, ktorí správu zostavili, žiadajú od Rady Európy, jej Výboru ministrov a Parlamentného zhromaždenia náležité vyšetrenie veľmi rozšíreného a deštruktívneho odoberania detí, ku ktorému denne dochádza v severských krajinách. Podľa správy je neobvykle vysoký počet detí odnímaný svojim biologickým rodičom a umiestňovaný do náhradných rodín. Na túto skutočnosť upozornil v súvislosti so Švédskom už v roku 2009 vo svojej správe Výbor OSN pre práva detí, ktorý zároveň odporučil Švédsku zamerať sa na ochranu prirodzeného rodinného prostredia a na to, aby odnímanie dieťaťa a jeho umiestnenie do náhradnej starostlivosti bolo vykonávané len vtedy, keď je to v jeho najlepšom záujme. NCHR upriamuje v správe pozornosť na skutočnosť, že deti, ktoré sú odňaté svojim rodičom z dôvodu zanedbávania, zažívajú v náhradnej starostlivosti ďalšie, často závažnejšie zanedbávanie, ktoré im spôsobuje nezvratné traumy. Upozorňujú, že najmä rodiny mladých rodičov, ekonomicky či vzdelanostne slabšie rodiny, či rodiny ľudí menej tradičných vyznaní, imigrantov alebo boriace sa so zdravotnými problémami sa stávajú predmetom sledovania orgánmi sociálnych služieb. Často bývajú vyhodnotené ako vytvárajúce nevhodné prostredie pre vývoj dieťaťa, čo má za následok jeho umiestnenie do náhradnej starostlivosti. Akokoľvek, aj vysokovzdelaní ľudia s vynikajúcim pracovným profilom zažili zásah sociálnych pracovníkov do svojho súkromného a rodinného života. Práca s pôvodnou rodinou, snaha o umožnenie pravidelných kontaktov a opätovné zjednotenie rodiny je podľa správy nedostatočná. Správa tiež poukazuje na to, že právomoci pracovníkov sociálnych služieb sú veľmi veľké. Umožňujú im regulovať nielen intenzitu stretnutí rodičov s deťmi, ale aj ich korešpondenciu, a tým dosiahnuť ich úplné oddelenie, pričom zriedkavo vyvíjajú iniciatívu na navrátenie dieťaťa rodičom. Od začiatku 80. rokov veľký počet rodín utiekol zo Švédska s cieľom ochrániť deti pred ich odobratím a umiestnením do náhradnej starostlivosti. Podľa správy bolo počnúc rokom 1920 takto odobratých vo Švédsku 300 000 detí.

Množstvo prípadov odňatia detí rodičom bez relevantných dôvodov, objavujúce sa v rôznych krajinách, preukazuje potrebu vzniku medzinárodného fóra, ktoré by zvažilo riešenia tohto, zdá sa, rozsiahleho medzinárodného problému. Vzhľadom na pribúdajúce podobné prípady týkajúce sa slovenských občanov sa zástupkyňa domnieva, že situácia z dlhodobého hľadiska presahuje možnosti Centra pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže a preto vyjadruje podporu každej snahe Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR hľadať systémové riešenia so zahraničnými partnermi, a to aj na pôde VM RE. Aktívnymi by mali byť aj poslanci, a to najmä v Parlamentnom zhromaždení RE. V tomto ohľade sú významným základom pre ďalšie rokovania vyššie uvedené rezolúcie z 30. novembra 2012.